

Dokument s plenarne sjednice

A9-0068/2024

5.3.2024

IZVJEŠĆE

o općim smjernicama za pripremu proračuna za 2025., dio III. – Komisija
(2023/2220(BUI))

Odbor za proračune

Izvjestitelj: Victor Negrescu

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	19
PISMO ODBORA ZA VANJSKE POSLOVE	20
PISMO ODBORA ZA RAZVOJ.....	22
PISMO ODBORA ZA PRORAČUNSKI NADZOR	27
PISMO ODBORA ZA ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA	30
PISMO ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE	39
PISMO ODBORA ZA INDUSTRIJU, ISTRAŽIVANJE I ENERGETIKU	45
PISMO ODBORA ZA PROMET I TURIZAM	49
PISMO ODBORA ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ.....	54
PISMO ODBORA ZA KULTURU I OBRAZOVANJE	57
PISMO ODBORA ZA USTAVNA PITANJA.....	60
PISMO ODBORA ZA PRAVA ŽENA I RODNU RAVNOPRAVNOST	63
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	67
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	68

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o općim smjernicama za pripremu proračuna za 2025., dio III. – Komisija (2023/2220(BUI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 314. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članak 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,
- uzimajući u obzir revidiranu Uredbu Vijeća (EU, Euratom) xxx kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. (revizija VFO-a),
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU, Euratom) 2022/2496 od 15. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.¹,
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 16. prosinca 2020. o Nacrtu uredbe Vijeća kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.²,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.³ i zajedničke izjave koje su Parlament, Vijeće i Komisija donijeli u tom kontekstu⁴ te povezane jednostrane izjave⁵,
- uzimajući u obzir privremeno izvješće o prijedlogu revizije višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 27. veljače 2024. o Nacrtu uredbe Vijeća o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. svibnja 2023. o učinku povećanja troškova zaduživanja za Instrument Europske unije za oporavak na proračun EU-a za 2024.⁸,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2022. o jačanju višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.: otporan proračun EU-a prilagođen novim

¹ SL L 325, 20.12.2022., str. 11.

² SL C 445, 29.10.2021., str. 240.

³ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11.

⁴ SL C 444 I, 22.12.2020., str. 4.

⁵ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0357.

⁶ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0335.

⁷ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2024)0082.

⁸ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0194.

izazovima⁹,

- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. svibnja 2022. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (COM(2022)0223),
- uzimajući u obzir Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava¹⁰,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije¹¹,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog odluke Vijeća od 22. prosinca 2021. o izmjeni Odluke (EU, Euratom) 2020/2053 o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (COM(2021)0570) i stajalište Parlamenta o tom prijedlogu od 23. studenoga 2022.¹²,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19¹³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije¹⁴,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640) i svoju rezoluciju od 15. siječnja 2020. kao odgovor na nju¹⁵,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”),
- uzimajući u obzir sporazum usvojen 12. prosinca 2015. na 21. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP21), održanoj u Parizu (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava od 13. prosinca 2017.¹⁶ i svoju Rezoluciju od 19. siječnja 2017. o njemu¹⁷, akcijski plan Komisije za provedbu europskog stupa socijalnih prava od 4. ožujka 2021. i Deklaraciju iz Porta o socijalnim pitanjima koju su članovi Europskog vijeća usvojili u svibnju 2021.,

⁹ SL C 177, 17.5.2023., str. 115.

¹⁰ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

¹¹ SL L 424, 15.12.2020., str. 1.

¹² SL C 167, 11.5.2023., str. 162.

¹³ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 23.

¹⁴ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1.

¹⁵ SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

¹⁶ SL C 428, 13.12.2017., str. 10.

¹⁷ SL C 242, 10.7.2018., str. 24.

- uzimajući u obzir strategiju EU-a za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda o naslovljeno „Uključivanje rodno osviještene politike u proračun EU-a: vrijeme je da se riječi pretoče u djela” iz 2021.,
- uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 1. veljače 2023. naslovljenu „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija” (COM(2023)0062),
- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu („STEP”) od 20. lipnja 2023. i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ te uredba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (COM(2023)335),
- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe od 20. lipnja 2023. o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu,
- uzimajući u obzir opći proračun Europske unije za financijsku godinu 2024.¹⁸ i zajedničke izjave Parlamenta, Vijeća i Komisije koje su mu priložene,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od ... o proračunskim smjernicama za 2025. (00000/2024),
- uzimajući u obzir članak 93. Poslovnika,
- uzimajući u obzir pisma Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za proračunski nadzor, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za industriju, istraživanje i energetiku, Odbora za promet i turizam, Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za upravna pitanja i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračune (A9-0068/2024),

Proračun EU-a za 2025. usmjeren na ljude: ulaganja prilagođena poboljšanju života ljudi i poticanju konkurentnosti Unije

1. čvrsto vjeruje da je u vrijeme geopolitičkih i institucijskih promjena, financijskog pritiska, klimatskih promjena i društvenih izazova pouzdan, snažan i fleksibilan proračun EU-a usmjeren na ulaganja i dalje ključan za provedbu politika Unije i od središnje važnosti za odgovaranje na sve veće potrebe ljudi, a da pritom nitko nije zapostavljen zbog zelene i digitalne tranzicije, pri ostvarivanju blagostanja i sigurnosti za ljude i poticanju konkurentnosti gospodarstva EU-a;
2. ističe teške okolnosti proračunskog postupka za 2025., koji se odvija u trenutku velikih međunarodnih napetosti i nesigurnosti te u izbornoj godini u kojoj će Parlament i Komisija morati upravljati tranzicijom parlamentarnog saziva; u potpunosti je svjestan

¹⁸ SL L 207, 22.2.2024., str. 1.

ozbiljnih, ali neizbježnih kalendarskih ograničenja i poziva sve aktere da ih uzmu u obzir razmišljajući pritom na konstruktivan način;

3. duboko žali zbog činjenice da Vijeće nije uspjelo postići dogovor o reviziji višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) prije kraja 2023.; stoga napominje da je morao pokrenuti proračunski postupak u stanju nedostatka sigurnosti u pogledu nekoliko ključnih elemenata financijskog programiranja za 2025. te je izrazito svjestan nažalost vrlo malih, a u nekim slučajevima i negativnih razlika do gornjih granica VFO-a;
4. smatra da je ishod revizije VFO-a ispod početnih težnji Europskog parlamenta; naglašava da je revizija Uredbe o VFO-u ključan preduvjet kako bi se osigurala srednjoročna financijska potpora Ukrajini, omogućilo povećanje sredstava za ciljne prioritete politike, uključujući promicanje strateške autonomije EU-a, te zaštitili programi Unije i proračunska fleksibilnost s obzirom na kamatne stope koje su više od predviđenih, a time i troškove zaduživanja Unije koji su viši od planiranih; napominje da će godišnji proračunski postupak za 2025. biti prvi postupak koji će se u potpunosti temeljiti na revidiranoj Uredbi o VFO-u;
5. podsjeća da se Zajednička izjava koju su tri institucije dogovorile u okviru sporazuma o VFO-u za 2020., i prema kojoj „je cilj da se rashodima kojima se pokrivaju troškovi financiranja instrumenta NextGenerationEU ne smanjuju programi i sredstva”, i dalje primjenjuje i služi kao referentna točka za proračunsko tijelo, posebno za mobilizaciju instrumenta EURI kako bi se pokrio barem dio manjka troškova zaduživanja u okviru instrumenta NextGenerationEU; stoga namjerava osigurati odgovarajuća sredstva za sve programe i održavanje fleksibilnosti proračuna i kapaciteta za odgovor u cijelom godišnjem proračunskom postupku; ustraje u tome da Komisija treba pružati pouzdane, pravodobne i točne podatke o troškovima zaduživanja u okviru instrumenta NextGenerationEU i očekivanim isplata iz Mehanizma za oporavak i otpornost tijekom cijelog proračunskog postupka;
6. poziva Vijeće i Komisiju da u cijelosti primijene Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 o općem sustavu uvjetovanosti za zaštitu proračuna EU-a; posebno naglašava da je usklađenost s vladavinom prava ključan preduvjet za pristup sredstvima EU-a; naglašava da se sredstva ne mogu isplatiti ako države članice ne ispunjavaju sve relevantne zahtjeve; ponavlja da sustavni problemi s vladavinom prava, poput kršenja načela diobe vlasti ili nedavnih pokušaja napada na neovisnost pravosuđa u nekim državama članicama predstavljaju jasne rizike za financijske interese EU-a i zaštitu proračuna EU-a te poziva Komisiju da ne dopusti nazadovanje kad je riječ o postignućima u području vladavine prava; ponavlja svoj poziv Komisiji da hitno osigura da obustavljena sredstva EU-a dođu do građana, poduzeća, regionalnih i lokalnih tijela, nevladinih organizacija i svih drugih relevantnih dionika putem lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva, u skladu s mehanizmom uvjetovanosti u pogledu vladavine prava;
7. ističe da je otplata troškova zaduživanja u okviru Instrumenta Europske unije za oporavak (EURI) pravna obveza EU-a i nediskrecijska rashodovna stavka u proračunu EU-a; napominje da troškovi zaduživanja ovise o brzini isplata u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, kao i o tržišnim fluktuacijama prinosa na obveznice, te su stoga sami po sebi nepredvidivi i nestabilni; ponovno ističe svoje stajalište da je troškove

zaduživanja EURI-ja trebalo u potpunosti staviti u posebni instrument EURI-ja iznad gornjih granica VFO-a kako bi se vratila određena razlika do gornje granice unutar naslova 2.b i zaštitio proračunski prostor u instrumentu fleksibilnosti i jedinstvenom instrumentu za razliku do gornje granice; nastojat će osigurati da primjena kaskadnog mehanizma EURI-ja u revidiranom VFO-u ne dovede do aranžmana koji uzrokuju neopravdanu kolateralnu štetu programiranim rashodima ili raspoloživim sredstvima u okviru netematskih posebnih instrumenata;

8. podsjeća da se predviđa¹⁹ da će europsko gospodarstvo vrlo skromno rasti (0,9 % u 2024. i 1,7 % u 2025.), dok se očekuje da će inflacija ostati znatno iznad 2 %, što se upotrebljava kao automatski deflator za VFO (3,0 % u 2024. i 2,5 % u 2025.); potvrđuje da to znači kontinuirani gubitak kupovne moći za proračun koji mora ostati uravnotežen i ograničen apsolutnim iznosima; ističe vrlo nisku stopu posljednjih godina preuzetih obveza za vlastita sredstva koja se temelje na bruto nacionalnom dohotku (BND) (0,46 % u nacrtu proračuna za 2024.), što je posljedica kombiniranog učinka inflacije, niskih razina odobrenih sredstava za plaćanje i većeg dohotka od nekih drugih vlastitih sredstava; podsjeća na svoje stajalište da bi rabate i druge mehanizme korekcije trebalo trajno ukinuti te da bi, do njihova trajnog ukidanja, bruto smanjenja nacionalnih doprinosa na temelju BND-a trebala podlijegati fiksnom deflatoru do 2 % godišnje;
9. žali zbog nedostatka napretka Vijeća u reformi sustava vlastitih sredstava; podsjeća na svoje stajalište o izmijenjenim prijedlozima Komisije kojim se podupire uvođenje novih vlastitih sredstava; smatra da bi se uvođenjem novih stvarnih izvora prihoda, u skladu s planom iz Međuinstitucijskog sporazuma, pokrilo dodatno proračunsko opterećenje koje proizlazi iz zaduživanja u okviru instrumenta NextGenerationEU i time zaštitile razlike do gornje granice i mehanizmi fleksibilnosti, čime bi se olakšalo donošenje proračunskih odluka o nepredviđenim potrebama, kao i nove inicijative za strateško predviđanje; nadalje, potiče Komisiju da nastavi ulagati napore u utvrđivanje novih i po mogućnosti istinskih vlastitih sredstava i drugih izvora prihoda za proračun EU-a izvan Međuinstitucijskog sporazuma;
10. žali zbog činjenice da proračunski nedostaci znatno utječu na sposobnost reagiranja na nepredviđene događaje ili pokretanja novih inicijativa te namjerava ispraviti tu situaciju u mjeri u kojoj je to moguće te uzimajući u obzir povećana očekivanja građana EU-a; podsjeća da je potrebno uspostaviti dodatni posebni instrument izvan gornjih granica VFO-a kako bi se proračun EU-a mogao bolje prilagoditi i brzo reagirati na krize i njihove društvene i gospodarske učinke;
11. odlučan je, unatoč tim brojnim ograničenjima, zadržati dosljedno i jedinstveno stajalište koje odražava njegove utvrđene političke prioritete i institucionalne interese, uključujući poticanje konkurentnosti Unije, smanjenje strateških ovisnosti, ubrzanje uvođenja čiste energije, osiguravanje postizanja klimatskih ciljnih vrijednosti Unije i ciljnih vrijednosti Unije u pogledu uključivanja bioraznolikosti, povećanje svojih sigurnosnih i obrambenih kapaciteta te pridonošenje zelenoj i digitalnoj tranziciji, uz istodobno smanjivanje negativnih učinaka na vodeće programe na najmanju moguću mjeru i maksimalno povećavanje prelijevanja koristi od gospodarskog rasta za sve ljude

¹⁹ Europska komisija, „[Winter 2024 Economic Forecast: A delayed rebound in growth amid faster easing of inflation](#)” (Zimska gospodarska prognoza 2024.: odgođeni oporavak rasta zbog bržeg ublažavanja inflacije), 2023.

u EU-u;

Pravedan, pošten i uključiv proračun koji svim građanima EU-a nudi bolje mogućnosti i osigurava gospodarski rast

12. primjećuje da su cjenovno pristupačan život i društvena kohezija i dalje trajni izazovi u svim državama članicama EU-a i njihovim regijama i u tom pogledu podsjeća na ulogu visokokvalitetnih i pristupačnih javnih usluga; želi istaknuti uključivost i dostupnost financiranja kad god je to primjereno i u skladu s relevantnim kriterijima prihvatljivosti, kao i maksimalno povećati mogućnosti financiranja iskorištavanjem postojećih fondova; smatra da bi socijalna dimenzija potrošnje EU-a, kao nužna značajka za njezinu legitimnost, trebala ostati međusektorski kriterij za sva područja politike;
13. ističe da je proračun EU-a prije svega proračun s učinkom poluge kojim se mogu potaknuti ciljevi Unije i njezino donošenje politika te nadopunjavati nacionalne politike i time odgovoriti na potrebe svih ljudi u EU-u; podsjeća na važnost Mehanizma za oporavak i otpornost u jačanju otpornosti Unije i ublažavanju socioekonomskih učinaka prijašnjih i aktualnih kriza; smatra da bi trebalo uložiti sve moguće napore kako bi se osiguralo da se ta dva glavna izvora financiranja EU-a troše učinkovito i bez daljnje odgode;
14. čvrsto je odlučan iskoristiti proračun EU-a kako bi se ostvarile konkretne i vidljive promjene za građane i gospodarstvo na jedinstvenom tržištu te kako bi se postigli ciljevi zelenog plana podupiranjem otvaranja kvalitetnih radnih mjesta u suvremenim industrijama, osiguravanjem prilagodbe tržišta rada budućim promjenama s pomoću razvoja vještina i programa za poticanje talenata, borbom protiv nezaposlenosti, jačanjem europske konkurentnosti i povećanjem obrambene spremnosti Unije; smatra da su tehnološka autonomija i održivi rast ključni za postizanje dugoročnih energetske i klimatskih ciljeva Unije; ponavlja svoj poziv da se zadrže odgovarajuća financijska sredstva za potporu malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima) kao okosnici europskog gospodarstva, *start-up* poduzećima i mladima, poljoprivrednicima, nastavnicima i radnicima u prometnom sektoru; ističe da je potrebno dodatno poboljšati energetske i prometnu infrastrukturu, kao i ulagati u unaprjeđenje javnog zdravstva i usluga socijalne skrbi, socijalne i teritorijalne kohezije i uključenosti te u podupiranje ranjivih, udaljenih i ruralnih zajednica, uključujući pametna sela; ističe da se proračunom mora osigurati zelena tranzicija uz istodobno podupiranje kvalitetne poljoprivrede, osiguravajući pristup kvalitetnom zdravstvu i obrazovanju;
15. naglašava velik utjecaj istraživanja i inovacija na konkurentnost, dugoročan rast i zapošljavanje u Europskoj uniji; podsjeća na dugogodišnju inicijativu da se intenzitet ulaganja u istraživanje i razvoj EU-a poveća na 3 % BDP-a; priznaje postojeći jaz između tog cilja i stvarnog osiguranog financiranja; naglašava da je europsko tehnološko vodstvo ključno za provedbu zelenog plana i zdravstvene unije jer stvara visokokvalificirana radna mjesta u Uniji duž cijelog lanca vrijednosti i jača izvrsnost istraživanja i inovacija unutar Unije; duboko je zabrinut što dostupna sredstva pokrivaju samo dio svih podnesenih prijava, što rezultira visokim razinama prekomjernog broja prijava za programe i odlaskom istraživača iz Unije u konkurentske regije;
16. naglašava da se moraju pružiti održiva i dugoročna rješenja za uspješno suočavanje sa

strukturnim demografskim izazovima, kao i za smanjenje odljeva mozgova u slabije razvijenim regijama i gradovima EU-a; naglašava potrebu za financijskim sredstvima kako bi se revitalizirale regije u kojima opada broj stanovnika s pomoću ulaganja u socijalne i demografske politike za potporu obiteljima te kako bi se sve starijem stanovništvu u Europi pružila odgovarajuća potpora u pogledu pristupa zdravstvenoj skrbi, mobilnosti i javnim uslugama;

17. ustraje u tome da bi se u okviru programa Erasmus+ i Europskih snaga solidarnosti trebalo mobilizirati maksimalno moguće financiranje kako bi se promicalo učenje i poduzetništvo te poboljšale vještine, formalno, neformalno i informalno obrazovanje i zapošljivost mladih te promicala socijalna uključenost; ponavlja da je potrebno osigurati da oba programa jamče jednake mogućnosti, s posebnim naglaskom na osobama u nepovoljnom položaju diljem EU-a i pridruženih zemalja; i dalje smatra da se bespovratna sredstva za mobilnost u okviru programa Erasmus+ moraju dodatno poduprijeti kako bi se pokrila povećanja životnih troškova i osigurala pristupačnost, jednake mogućnosti i uključivo sudjelovanje, posebno povećavanjem minimalnih bespovratnih sredstava po sudioniku na odgovarajuću razinu;
18. ističe važnost provedbe europskog stupa socijalnih prava i poziva Komisiju da započne s razmatranjem metodologije za praćenje socijalnih rashoda u proračunu EU-a u sljedećem programskom razdoblju; ističe ključnu ulogu proračuna EU-a u doprinosu inicijativama kojima se osnažuje socijalni dijalog, jačaju lokalne i regionalne socijalne mjere i svima omogućuje pristup ključnim uslugama; ponovno ističe potrebu za europskom strategijom za starije osobe s posebnim mjerama za borbu protiv marginalizacije, usamljenosti i izolacije; nadalje podsjeća na potrebu za cjelovitom provedbom strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030. kako bi se poboljšali njihovi životni uvjeti u Uniji; ističe slučaj europskih prijevoznika koji se suočavaju s različitim izazovima u svakoj državi članici, od sve većih troškova do manjka kapaciteta, te potrebu za fleksibilnošću i boljim radnim uvjetima; naglašava potrebu za jačanjem postojećih pravila za njihovu zaštitu i dodjelom dodatnih sredstava za praćenje radnih uvjeta diljem država članica; u tom pogledu ističe koristi osmišljavanja IT alata na razini EU-a koji pomažu u boljoj provedbi birokratskih zahtjeva i standardizaciji potvrda;
19. poziva Komisiju i države članice da dodijele odgovarajuća sredstva za djelotvornu provedbu propisa EU-a o koordinaciji socijalnog osiguranja kako bi se olakšali radna mobilnost i prijenos naknada socijalne sigurnosti; poziva na to da se sredstva EU-a iskoriste za razvoj elektroničkog sustava razmjene informacija o socijalnoj sigurnosti i za potporu daljnjoj digitalizaciji sustava socijalne sigurnosti za pravednu mobilnost radne snage;
20. priznaje da tehnologija i umjetna inteligencija brzo mijenjaju okružje zapošljavanja; ističe gospodarski potencijal koji pouzdane tehnologije umjetne inteligencije usmjerene na ljude mogu ponuditi za gospodarski rast Europe, uz poboljšanje života građana u nizu područja, kao što su zdravstvo, poljoprivreda, energija, promet i sigurnost; poziva da se to uzme u obzir u programima i politikama EU-a putem dodjele odgovarajućih financijskih sredstava; naglašava potrebu za poboljšanjem osnovnih digitalnih vještina građana kako bi se zadovoljile potrebe poduzeća i zaštitilo građane od dezinformacija; podržava mjere EU-a kojima se na koordiniran način dopunjuju nacionalne strategije

zapošljavanja za prekvalifikaciju i mobilnost na razini EU-a, a istodobno prihvaća potencijal tih promjena za uspješnu i prilagodljivu radnu snagu poticanjem prekvalifikacije i mobilnosti, čime se osigurava neometana tranzicija na nove poslovne sektore i poslovne sektore u nastajanju;

21. zabrinut je zbog sve većeg broja ekstremnih vremenskih prilika, kao što su intenzivni požari, poplave i druge prirodne katastrofe povezane s pogoršanjem situacije u vezi s klimatskim promjenama diljem Europe; stoga ističe da je potrebno osigurati dostatna financijska sredstva za Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu i poziva na bolju konsolidaciju kapaciteta EU-a za odgovor na hitne situacije jačanjem zajedničkih medicinskih timova i timova za hitne intervencije; poziva Komisiju da osigura da se sredstva mogu brzo staviti na raspolaganje i putem Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) i pričuve za pomoć u nuždi;
22. naglašava važnost dodjele odgovarajućih sredstava za aktivnosti utvrđene u Uredbi „EU za zdravlje”; uviđa da cijena lijekova i zdravstvenih tehnologija ima velik utjecaj na sposobnost pacijenata da im pristupe; naglašava da financijski nepristupačni lijekovi predstavljaju stvarnu prepreku liječenju i poziva na provedbu posebnih mjera kako bi se riješili ti izazovi; u tom pogledu poziva na bolju koordinaciju na razini EU-a i zajedničku nabavu lijekova radi smanjenja troškova; naglašava važnost borbe protiv dječjih bolesti s posebnim naglaskom na rijetkim bolestima; posebno ističe važnost plana za borbu protiv raka; poziva na donošenje ambicioznog proračuna za klaster „Zdravlje” u programu Obzor Europa kako bi se osiguralo da EU može učinkovito odgovoriti na buduće zdravstvene krize, pomoglo ojačati zdravstvene sustave i poboljšalo tjelesno i mentalno zdravlje osoba povećanjem cjenovne pristupačnosti i dostupnosti zdravstva; priznaje da su kardiovaskularne bolesti i dalje glavni uzrok smrti u EU-u; smatra da je rješavanje problema kardiovaskularnih bolesti ulaganjem u mjere usmjerene na personaliziranu medicinu i e-zdravstvo od ključne važnosti jer će se na taj način povećati standardi prevencije i liječenja te svim građanima omogućiti jednak pristup zdravstvenoj skrbi; naglašava potrebu za sprječavanjem nestašica lijekova do kojih je došlo u nekim državama članicama u posljednjih nekoliko godina; priznaje da je potrebno smanjiti nejednakosti u zdravstvu kako bi se osiguralo pružanje jednakih zdravstvenih usluga za sve žene, uključujući pristup spolnom i reproduktivnom zdravlju, te podsjeća da je od presudne važnosti da žensko zdravlje ostane prioritet politika i istraživački prioritet;
23. podsjeća na potrebu za rješavanjem problema nedostatka vještina, odljeva mozгова i korelacije između tržišnih potreba i vještina, među ostalim i iz perspektive situacije u različitim regijama EU-a; smatra da je potrebno definirati ključna područja za osposobljavanje i prekvalifikaciju kako bi radna snaga EU-a ostala konkurentna, posebno za promicanje zelenih i digitalnih vještina; naglašava da su potrebna daljnja ulaganja za modernizaciju obrazovnih sustava Unije, stvaranje programa za poticanje talenata i poticanje mladih poduzetnika; poziva na ubrzanje provedbe Europske godine vještina i europskog prostora obrazovanja; poziva Komisiju da brzo provede rješenja koja su utvrđena kao ključna tijekom Europske godine vještina, naglašavajući potrebu za boljom suradnjom s poduzećima, uključujući ocjenu učinka iz perspektive mladih i zabranu neplaćenog stažiranja; s obzirom na preporuke usvojene na Konferenciji o budućnosti Europe, podsjeća na važnost uspostave europskog obrazovnog plana, s financijskim sredstvima za potporu kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja

nastavnika te za smanjenje stope ranog napuštanja školovanja;

24. naglašava dodanu vrijednost programa financiranja u području demokracije, prava i vrijednosti; podsjeća na važnu ulogu koju proračun EU-a ima u promicanju europskih vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a, kulture i prava građana te u izgradnji otpornih društava i podržavanju ključnih načela demokracije, vladavine prava, solidarnosti, uključivosti, pravde, nediskriminacije i ravnopravnosti, uključujući rodno ravnopravnost; želi da se relevantne proračunske linije i tijela ojačaju kako bi se riješio problem polarizacije, porasta političkog ekstremizma i slabog povjerenja u institucije, poticala participativna demokracija, promicala temeljna prava te spriječilo nazadovanje demokracije, slabljenje vladavine prava, smanjenje prostora za djelovanje organizacija civilnog društva aktivnih u tom području na lokalnoj i nacionalnoj razini te na razini Unije, kao i instrumentalizacija euroskepticizma; poziva na osiguravanje dostatnih sredstava EU-a za program Građani, jednakost, prava i vrijednosti te naglašava važan rad obavljen u okviru potprograma Vrijednosti Unije, koji pruža izravna financijska sredstva za organizacije civilnog društva, kao i potprograma Daphne i Jednakost i prava; ponavlja da bi potrebna sredstva trebala biti namijenjena borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i podupiranju prava i pristupa sigurnim uslugama u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, kao i organizacijama za prava žena te inicijativama i tijelima EU-a za borbu protiv diskriminacije žena; poziva Komisiju da olakša pristup programu Građani, jednakost, prava i vrijednosti, kao i da zajamči fleksibilnost u postupku obnovljenih potpora koje subjekti u državama članicama pružaju lokalnim organizacijama kako bi osigurala da sredstva dođu do onih koji najbliže surađuju s građanima;
25. poziva Komisiju da poveća potporu Unije za zaštitu građana, manjina, vjerskih zajednica i javnih prostora od terorističkih prijetnji, za borbu protiv radikalizacije i terorističkog sadržaja na internetu te za suzbijanje porasta govora mržnje, antisemitizma, mržnje prema muslimanima i rasizma diljem Europe i svijeta;
26. ističe sve češće prijetnje i opasnosti od organiziranih i ciljanih kampanja dezinformiranja koje strani dionici provode na štetu Europske unije; traži financijska sredstva za program Obzor Europa i aktivnosti koje se provode pod upravljanjem Komisije i ESVD-a radi suzbijanja širenja dezinformacija u velikoj mjeri i osmišljavanja učinkovitijih protumjera; poziva Uniju i države članice da iskoriste sredstva EU-a za aktivnosti namijenjene povećanju medijske pismenosti među građanima; poziva na povećanje sredstava za borbu protiv govora mržnje i terorističkog sadržaja na internetu; ističe potrebu za jačanjem novinarske slobode i medijskog pluralizma odgovarajućim resursima, u skladu s relevantnim propisima, te za podupiranjem novinara, uključujući istraživačke novinare, boraca za ljudska prava i članova civilnog društva koji se suočavaju s mjerama odmazde, kao što su strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja; poziva na odgovarajuću potporu kulturnom sektoru, uključujući promicanje prekograničnog optjecaja europskih filmova, glazbe i videoigara; stoga poziva na povećanje financijskih sredstava namijenjenih za program Kreativna Europa;

Proračun kojim se ostvaruju strateški prioriteti

27. naglašava važnost smanjenja strateških ovisnosti Unije u ključnim sektorima;

pozdravlja novu Uredbu o platformi STEP, ali ističe potrebu za strukturnim odgovorom na investicijske potrebe strateških industrija kako bi se olakšalo utvrđivanje, razvoj i širenje revolucionarnih tehnologija; žali što je postojeća razina financijskih sredstava za program Obzor Europa u tom pogledu nedostatna i poziva na povećanje financijskih sredstava namijenjenih za program Obzor Europa i druge ključne programe Unije u tom području, kao što je program InvestEU, kako bi se ispunio cilj otvorene strateške autonomije; smatra da ovisnost EU-a o opskrbi resursima predstavlja sve veću zabrinutost; poziva na daljnja ulaganja EU-a u izgradnju otvorene strateške autonomije osiguravanjem bržeg uvođenja obnovljive energije, bržih procesa izdavanja dozvola, dekarbonizacije zgrada i pristupa kritičnim sirovinama te razvojem otpornih vrijednosnih lanaca za industrijske ekosustave EU-a, posebno u ključnim područjima kao što su zdravlje i obrana; traži odgovarajuća financijska sredstva kako bi se osigurao kontinuiran razvoj postojećih vodećih europskih programa u svemirskom sektoru, uključujući program Copernicus, program Galileo/EGNOS, europsku inicijativu za satelitsku komunikaciju (GOVSATCOM) i komponentu za svijest o situaciji u svemiru (SSA);

28. smatra da digitalna tranzicija nudi brojne mogućnosti za poboljšanje digitalne infrastrukture i povezanosti te za razvoj digitalnih vještina; u tom pogledu ističe važnost programa Digitalna Europa (DEP) i Instrumenta za povezivanje Europe (CEF-Digitalni sektor), kao i Akcijskog plana za digitalno obrazovanje; ponovno ističe potrebu za obrazovnim programom u području umjetne inteligencije, kodiranja i robotike koji je osmišljen za nastavnike i učenike i koji će se financirati u okviru relevantnih programa; ističe da se proračunom EU-a mora na odgovarajući način podupirati etička i nediskriminirajuća upotreba umjetne inteligencije, osobito u obrazovnom i kulturnom sektoru; podsjeća na potrebu za programima koje financira EU kako bi se dodatno ulagalo u poboljšanje digitalne pismenosti u društvu i premošćivanje digitalnog jaza, uključujući digitalni jaz među spolovima, u obrazovanju i cjeloživotnom učenju;
29. ističe središnju ulogu proračuna EU-a u ostvarivanju europskog zelenog plana i borbi protiv klimatskih promjena putem smanjenja emisija, povećanja upotrebe obnovljive energije, stvaranja kružnoga gospodarstva, zaštite ekosustava i preokretanja zabrinjavajućeg trenda gubitka bioraznolikosti, istodobno štiteći konkurentnost, otvarajući zelena radna mjesta i stvarajući rast u EU-u; ističe središnju ulogu programa LIFE kada je riječ o ostvarivanju europskog zelenog plana i postizanju cilja klimatske neutralnosti Unije, u skladu s Europskim zakonom o klimi i Pariškim sporazumom; duboko je zabrinut zbog ozbiljnih učinaka klimatskih promjena, među ostalim u obliku nestašice vode;
30. naglašava da zabrinutosti u vezi sa sigurnošću opskrbe energijom i visokim cijenama energije znače da je pitanje energetske siromaštva ključno i da predstavlja izazove za europsku industriju, a posebno za MSP-ove; u tom pogledu naglašava potrebu za poticanjem ulaganja EU-a u aktualnu tranziciju Unije na klimatsku neutralnost, među ostalim u energetske učinkovitost, istraživanje i inovacije u području održivih niskougljičnih tehnologija i tehnologija bez emisija ugljika, posebno u područjima s pozitivnim učinkom na smanjenje troškova života kućanstava, kao što su poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada i uvođenje obnovljivih izvora energije; prima na znanje goleme investicijske potrebe za dekarbonizaciju prometa i stalan rast cijena građevinskih materijala i sirovina; uviđa stratešku vrijednost proširenja mreže TEN-T

na istočno susjedstvo i jače povezanosti sa strateškim partnerima EU-a; ističe važnost programa CEF-Promet i njegove pozitivne uloge u postizanju ciljeva zelenog plana te prelaska na čistu energiju;

31. naglašava da proračun za 2025. mora biti usklađen s ciljevima politike i međunarodnim obvezama Unije; naglašava potrebu za kontinuiranim radom na postizanju ciljnih vrijednosti uključivanja klimatskih pitanja i bioraznolikosti za proračunsku potrošnju Unije utvrđenih u Međuinstitucijskom sporazumu, kao dio šireg cilja postizanja klimatske neutralnosti Unije najkasnije do 2050.; podsjeća na odredbu Međuinstitucijskog sporazuma o utvrđivanju relevantnih mjera koje treba poduzeti u slučaju da periodična analiza pokaže nedovoljan napredak u postizanju primjenjivih ciljnih vrijednosti; izražava zabrinutost zbog ocjene Komisije da se ciljna vrijednost od 10 % potrošnje za bioraznolikost u 2026. i 2027. najvjerojatnije neće postići i zbog toga što ne postoji jasan put prema postizanju dogovorenih ciljnih vrijednosti; poziva Komisiju da prati provedbu načela nenanošenja značajne štete i da poduzme nužne korektivne prema potrebi;
32. naglašava važnost Europske urbane inicijative i njezina odgovarajućeg financiranja kako bi se ispunili svi njezini ciljevi; poziva na izravnije financiranje lokalnih tijela vlasti kako bi se ojačala njihova izgradnja kapaciteta, tehnička potpora i razmjena najboljih praksi; poziva na povećanje sredstava za relevantne agencije, što mora odgovarati radnom opterećenju koje proizlazi iz programa europskog zelenog plana, posebno paketa „Spremni za 55 %”;
33. ističe ključan doprinos poljoprivrednika i ribara društvu te stoga naglašava središnju važnost zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i zajedničke ribarstvene politike za sigurnost opskrbe hranom i veću autonomiju EU-a u proizvodnji visokokvalitetne hrane; ističe ulogu ZPP-a u osiguravanju održivih i primjerenih prihoda za poljoprivrednike u EU-u, posebno za male i mlade poljoprivrednike; poziva na donošenje konkretnih mjera za rješavanje temeljnih uzroka nezadovoljstva poljoprivrednika diljem EU-a, a konkretno poziva na hitna sredstva i mjere kako bi se poljoprivrednicima pomoglo da se nose s posljedicama inflacije, troškovima goriva, novim proizvodnim standardima i promjenama na globalnom tržištu hrane; naglašava da je potrebno pomoći novim i mladim poljoprivrednicima, čime bi se osigurala generacijska obnova te istodobno riješio problem nedostatka radne snage i vještina u poljoprivredno-prehrambenom sektoru; ističe da se europski poljoprivrednici suočavaju s brojnim izazovima, posebno prekomjernom birokracijom i administrativnim opterećenjem, sve većim regulatornim preklapanjima, manjkovima i teškim radnim uvjetima; naglašava da je potrebno bolje rješavati problem učinka sve češćih i intenzivnijih poplava, suša i šumskih požara na sektore s pomoću namjenskih mjera potpore; poziva na odgovarajuće prihode za sve u poljoprivrednom sektoru; ističe potrebu za odgovarajućom potporom za istraživanje i inovacije te za poštovanjem radnih standarda, kao i za odgovarajućim ulaganjima kako bi se ponudili alternativni izvori prihoda i olakšao prelazak na održiviji i cjenovno pristupačniji prehrambeni sustav, posebno s pomoću inovacija i očuvanja prihoda poljoprivrednika, uz istodobno izbjegavanje situacije u kojoj se europski poljoprivrednici suočavaju s nejednakim uvjetima u pogledu tržišnog natjecanja u odnosu na uvoz koji ne ispunjava naše standarde; očekuje da će se strateškim dijalogom o budućnosti poljoprivrede prionuti na rješavanje svih relevantnih pitanja, uključujući preventivne aspekte;

34. ponavlja da bi se svi programi, politike i aktivnosti EU-a trebali provoditi tako da se u ostvarivanju njihovih ciljeva promiče rodna ravnopravnost; u tom pogledu pozdravlja rad Komisije na rodno osjetljivom proračunu i ističe potrebu za dodatnim razvojem njezine metodologije praćenja rodne ravnopravnosti za mjerenje utjecaja rashoda Unije na rodnu ravnopravnost, kako je utvrđeno u Međuinstitucijskom sporazumu; poziva Komisiju da pokaže rezultate te metodologije u proračunu za 2025. te da ih poprati sustavnim prikupljanjem, priopćavanjem i evaluacijom podataka razvrstanih po spolu;

Proračun prilagođen budućnosti za svijet koji se mijenja

35. ponovno ističe potrebu za provedbom migracijske politike i politike azila koja se temelji na solidarnosti, dijeljenju odgovornosti i poštovanju ljudskih prava u skladu s vrijednostima Unije i međunarodnim obvezama; naglašava da su djelotvorno, humano i pravedno upravljanje vanjskim granicama Unije i njihova zaštita ključni za osiguravanje sigurnosti Unije te jamčenje neometane i učinkovite provedbe migracijske politike i politike azila Unije, posebno kako bi se pripremio početak primjene novog pakta o migracijama i azilu, među ostalim kad je riječ o djelotvornim, sigurnim i dostojanstvenim postupcima prihvata, integracije te vraćanja i ponovnog prihvata; ističe ključnu ulogu Fonda za azil, migracije i integraciju te Instrumenta za upravljanje granicama i vize (BMVI) u tom pogledu; podsjeća na potrebu za očuvanjem slobodnog kretanja ljudi unutar Unije; podsjeća da su se Rumunjska i Bugarska do ožujka 2024. pridružile europskoj schengenskoj zoni bez granica i ponovno ističe važnost hitnog zaključivanja i operacionalizacije potpunog pristupanja, uključujući kopnene i željezničke veze; nastojat će maksimalno povećati raspoloživa sredstva u proračunu za 2025. u te svrhe; smatra da EU mora blisko surađivati sa svojim susjedima i trećim zemljama podrijetla i tranzita kako bi se potaknuo stabilan, održiv i uključiv razvoj i riješili temeljni uzroci migracija, čime bi se spriječile nezakonite migracije i zaštitile ugrožene osobe od mreža za krijumčarenje i trgovinu ljudima, kao i od smrti na moru; posebno ističe sve veće odgovornosti agencija zaduženih za nadzor granica i upravljanje granicama, potporu državama članicama u izvršavanju njihovih zadaća u okviru zajedničkog europskog sustava azila i poštovanje temeljnih prava; naglašava potrebu za odgovarajućim financiranjem, zapošljavanjem osoblja i osposobljavanjem osoblja u svim agencijama koje djeluju u području sigurnosti, pravosuđa, izvršavanja zakonodavstva, azila i migracija te upravljanja granicama kako bi mogle ispuniti svoje mandate; podsjeća na poseban naglasak na pravilnoj provedbi velikih IT sustava EU-a, koji pridonose sigurnosnom okružju Unije, i upravljanju njima;
36. ističe da je sigurnosno okružje EU-a i dalje vrlo nestabilno; i dalje stavlja snažan naglasak na europske sigurnosne i obrambene kapacitete kako bi se bolje odgovorilo na dosad nezabilježene geopolitičke izazove; smatra da je proračun EU-a ključan u kontekstu zajedničke obrambene strategije EU-a te pojačane sigurnosne i obrambene koordinacije među državama članicama; želi ojačati svoje najuspješnije i najrelevantnije programe, kao što su Europski fond za obranu i njegove agencije, radi poticanja europskog suvereniteta; želi istaknuti sinergije i učinkovitost ulaganja na razini EU-a u području obrane, a posebno u području vojne mobilnosti, zaštite i interoperabilnosti infrastrukture; naglašava potrebu za rješavanjem problema kao što su dezinformacije, koje predstavljaju sve veći politički i sigurnosni izazov, posebno nakon pokretanja ruskog rata protiv Ukrajine, te kibernetički kriminal ili organizirani kriminal s prekograničnom dimenzijom;

37. ponovno osuđuje ruski rat protiv Ukrajine i naglašava da je taj rat doveo do ponovnog ratovanja u susjedstvu Europske unije te je utjecao na lance opskrbe, trgovinu i gospodarske odnose; ponavlja svoju punu potporu Ukrajini u borbi za njezinu slobodu i demokraciju; žali zbog užasnog utjecaja na ljudske živote, zbog patnje ukrajinskog naroda, kao i zbog znatnih gospodarskih i socijalnih posljedica za europsko stanovništvo uzrokovanih ničim izazvanim i neopravdanim ruskim agresivnim ratom; smatra da bi proračun za 2025. trebao doprinijeti ublažavanju učinka krize troškova života i inflacije; podsjeća da su određene države članice, posebno one na vanjskim granicama, i ranjivi gospodarski sektori, i dalje posebno izloženi posljedicama ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine te zaslužuju potporu u područjima kao što su poljoprivreda ili infrastruktura, ali i vojna mobilnost, u duhu solidarnosti EU-a;
38. i dalje je odlučan pomoći Ukrajini i podržati je putem predloženog instrumenta za Ukrajinu kojim će se pružiti potpora u obliku bespovratnih sredstava i zajmova za obnovu, oporavak i ponovnu izgradnju Ukrajine te za makrofinancijsku pomoć, institucijsku, socijalnu, gospodarsku i ekološku uzlaznu konvergenciju i javna ulaganja, kao i za put Ukrajine prema članstvu u EU-u; naglašava hitnost i priliku za kombiniranje potpore Ukrajini i napora za obnovu s konstruktivnim pretprijetnim procesom kojim se potiču reforme i postupan prelazak na pravnu stečevinu EU-a; podsjeća da humanitarna pomoć za Ukrajinu neće biti obuhvaćena tim instrumentom, stoga ističe da će biti potrebno osigurati dostatna sredstva za humanitarnu pomoć u tom kontekstu i u proračunu za 2025.;
39. smatra da je potpora za zemlje zapadnog Balkana i dalje važna u pogledu proširenja EU-a i pozdravlja Komisijin Novi plan rasta za zapadni Balkan kao dobar korak prema pružanju dodatne potpore zemljama zapadnog Balkana u gospodarskoj konvergenciji s jedinstvenim tržištem EU-a; ističe važnost trajne potpore zemljama kandidatkinjama u provedbi potrebnih reformi povezanih s pristupanjem, posebno kad je riječ o vladavini prava, borbi protiv korupcije i demokraciji, kao i u jačanju njihove otpornosti te sprečavanju i suzbijanju hibridnih prijetnji;
40. pozdravlja odluku da se Ukrajini i Republici Moldovi dodijeli status zemlje kandidatkinje i ustraje u tome da je potrebno izdvojiti potrebna sredstva kako bi se podržao njihov pristupni proces; naglašava da bi se dodjelom sredstava za Instrument pretprijetne pomoći (IPA III) i relevantne proračunske linije u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa u 2025. trebala ubrzati suradnja s Moldovom i Gruzijom u skladu sa sporazumom o reviziji VFO-a;
41. ističe da je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa ključan instrument za položaj Unije kao vodeće globalne sile i za ispunjavanje njezine uloge kao mirovne stabilizirajuće sile u cijelom svijetu, čime bi se ojačali geopolitički interesi Unije u svijetu; napominje da je financijska rezerva tog instrumenta iscrpljena i da bi trebao imati koristi od hitnog povećanja sredstava;
42. nadalje ističe važnost programâ u okviru tog instrumenta za podršku globalnim izazovima, promicanje ljudskih prava, sloboda i demokracije, kao i za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva te ispunjavanje međunarodnih obveza Unije u području klime i bioraznolikosti, u sklopu sveobuhvatnog sustava praćenja i kontrole;

43. naglašava važnost jačanja linija južnog i istočnog susjedstva kako bi se poduprle političke, gospodarske i socijalne reforme u tim regijama te pružila pomoć izbjeglicama, posebno osiguravanjem kontinuiranog, ojačanog i predvidljivog financiranja relevantnih aktera i agencija, razmjernog razini potreba, kako bi se doprlo do ljudi na terenu s pomoću mehanizma razborite raspodjele u potpunosti u skladu s pravilima EU-a u cilju sprečavanja nezakonitog korištenja europskih sredstava;
44. podsjeća da je humanitarna pomoć EU-a neophodna za civile u osobito teškim situacijama i da doprinosi izgradnji stabilnosti i mira u pogođenim regijama te da se pružanje hitno potrebnih osnovnih usluga i humanitarne pomoći mora zajamčiti, a ne ometati, u skladu s međunarodnim presudama, uz uobičajene postupke provjere i praćenja; očekuje da će se financijske potrebe za humanitarnom pomoći dodatno povećati kao posljedica ratova, sve veće geopolitičke nestabilnosti, trajnog ekstremnog siromaštva i češćih prirodnih katastrofa; na temelju tih pretpostavki smatra da će EU morati znatno povećati humanitarnu pomoć kako bi odgovorio na povećane potrebe na terenu, posebno za osobe kojima je potrebna pomoć na Bliskom istoku;
45. ponavlja da nedvosmisleno osuđuje brutalne terorističke napade Hamasa na Izrael i njegov narod 7. listopada te izražava duboko žaljenje zbog nedužnih žrtava s objiju strana; naglašava da se proračunom Unije mora nastaviti pružati potpora izgradnji mira i stabilnosti u regiji, borbi protiv mržnje, političkog ekstremizma i fundamentalizma te promicanju ljudskih prava;
46. podsjeća na svoju rezoluciju donesenu 18. siječnja 2024. u kojoj se priznaje uloga Agencije za pomoć i rad Ujedinjenih naroda za palestinske izbjeglice na Bliskom istoku (UNRWA), koja trenutačno pruža utočište za više od milijun interno raseljenih osoba i najveća je platforma za pružanje humanitarne pomoći stanovništvu pojasa Gaze, u kojem se cijelo stanovništvo suočava sa sve lošijim humanitarnim uvjetima, uključujući nestašice skloništa, čiste vode, hrane i medicinske pomoći; stoga ponovno ističe važnost kontinuiranog i predvidljivog financiranja EU-a; pozdravlja činjenicu da je UN bez odgode pokrenuo istragu nakon ozbiljnih optužbi u vezi s pojedinim članovima osoblja UNRWA-e koji su navodno sudjelovali u terorističkim napadima na Izrael 7. listopada, kao i informacije koje je Agencija pružila i hitne mjere koje je poduzela, posebno kako bi odmah raskinula postojeće ugovore; prima na znanje poziv Komisije da se provede vanjska revizija kojom će se preispitati ocjena sustava kontrole UN-a na temelju stupova, na koju je UNRWA pristala; podržava sustave kontrole, praćenja i nadzora koje provodi Komisija i podsjeća da korisnici pri upotrebi sredstava EU-a moraju poštovati pravila i zaštitne mjere EU-a te međunarodno pravo; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je Komisija u svojoj reviziji financijske pomoći Unije Palestini zaključila da kontrole te postojeće i djelotvorne zaštitne mjere dobro funkcioniraju i da nisu pronađeni dokazi da je novac preusmjeren u neplanirane svrhe, kao i procjenu rizika i povezane dodatne mjere;

Poticanje provedbe programâ

47. podsjeća na to da Parlament u potpunosti podupire kohezijsku politiku u ostvarivanju prioriteta politika EU-a i poticanju gospodarstva EU-a koja se očituje u njezinu doprinosu pravednom, uključivom i održivom rastu i razvoju, promicanju socijalne i ekonomske konvergencije između država članica i njihovih regija, podupiranjem zelene i

digitalne tranzicije te poticanju inovacija i zapošljavanja; ponovo ističe svoje uvjerenje da se ciljevi kohezijske politike mogu postići samo ako se uhvati u koštac s kašnjenjima u provedbi programa, i to po hitnom postupku; smatra da bi takav pristup ubrzanju apsorpcije i provedbe također bio najučinkovitiji način da se dodana vrijednost potrošnje EU-a učini vidljivom i konkretnom za ljude u EU-u; podsjeća na potrebu za pružanjem veće tehničke pomoći kako bi se dodatno potaknuo apsorpcijski kapacitet država članica;

48. naglašava da proračunska sredstva EU-a moraju doprijeti do građana i MSP-ova u Uniji; podsjeća da su pojednostavnjenje administrativnih postupaka, uspostava sveobuhvatnih internetskih stranica i portala prilagođenih korisnicima, smanjenje birokracije i stvaranje jedinstvenih kontaktnih točaka ključni kako bi programi EU-a bili pristupačniji lokalnim i regionalnim tijelima, organizacijama civilnog društva, mladim poduzetnicima i MSP-ovima;
49. potiče države članice i Komisiju da ubrzaju provedbu operativnih programa u okviru fondova s podijeljenim upravljanjem i da osiguraju brzo izvršenje proračuna, posebno kohezijskih fondova; napominje da bi se udio neiskorištenih sredstava u okviru programa za razdoblje 2014. – 2020. trebao preraspodijeliti državama članicama kako bi se nastavilo sa smanjenjem regionalnih razlika; poziva na brzu provedbu planova za oporavak i otpornost, uključujući evaluaciju Komisije u pogledu postupka provedbe, prepreka i rezultata; zabrinut je zbog toga što će neiskorištenost sredstava, osim ako se situacija brzo ne ublaži, dovesti do krize plaćanja, tj. neusklađenosti potreba za plaćanjima i raspoloživog prostora u okviru gornje granice za plaćanje VFO-a 2026. i 2027.;
50. smatra da bi se dužna pažnja, odgovornost i poštovanje vrijednosti Unije trebali primjenjivati na sve korisnike sredstava EU-a i partnere u provedbi kako bi se zaštitili financijski interesi EU-a i izbjeglo nepotrebno upletanje; ponavlja važnost učinkovitih i temeljitih tijela za praćenje i kontrolu koja otkrivaju, istražuju, progone i privode pravdi počinitelje kaznenih djela protiv financijskih interesa EU-a jer novac potrošen na borbu protiv korupcije donosi golem neto povrat u EU; stoga smatra da bi ta tijela trebala imati odgovarajuće financijske i ljudske resurse kako bi obavljala svoje zadaće na najučinkovitiji mogući način; slično tome, ističe da je potreban odgovarajući nadzor na razini EU-a kako bi se osiguralo da financijski sektor funkcionira u korist građana i potrošača; u cilju postizanja zdravog, uključivog i otpornog financijskog sektora, zahtijeva da resursi za europska tijela i agencije za financijski nadzor, koji su ovlašteni za nadzorne zadaće ili izradu tehničkih regulatornih standarda u tom pogledu, budu potpuno prilagođeni kako bi se uzele u obzir sve nove regulatorne zadaće koje su važne za ispunjenje tih ciljeva politika;
51. poziva sve uključene aktere da ulože dodatne napore kako bi se potaknula provedba projekata i apsorpcija prihvatljivih sredstava, čime bi se smanjile neuobičajeno visoke nepodmirene obveze (reste à liquider – RAL); smatra da bi se 2024. i 2025. trebale iskoristiti za utvrđivanje i ispravljanje svih uskih grla koja ometaju učinkovitiju provedbu; poziva na odgovarajuća proračunska sredstva radi ubrzanja provedbe programa s pomoću dodatne izgradnje kapaciteta i tehničke pomoći za države članice, posebno za one koje se suočavaju s povećanim poteškoćama pri apsorpciji, među ostalim i za sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost, kao i na mjere za

ubrzavanje pravednih, konkurentnih i učinkovitih postupaka javne nabave i javnih natječaja kako bi se pojačali napori u provedbi;

52. naglašava važnost učinkovite komunikacije i vidljivosti politika i programa EU-a u podizanju razine svijesti o dodanoj vrijednosti koju EU donosi građanima, poduzećima i partnerima; poziva da se u tom pogledu osiguraju odgovarajuća sredstva;
53. podsjeća da je pravilna provedba dobro osmišljenih programa moguća samo uz potporu namjenskih posebnih tijela; naglašava ključan rad tijela i decentraliziranih agencija te smatra da im je potrebno osigurati odgovarajuće osoblje i odgovarajuća sredstva kako bi mogle obavljati svoje zadaće; ističe da se njihove zadaće razvijaju u skladu s političkim prioritetima, kao što su zelena i digitalna tranzicija, te naglašava da nove odgovornosti, kao i proširenje njihovih mandata, moraju biti razmjerno popraćeni novim resursima;
 - o
 - o
54. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Europol - Edoardo Boggio, Liaison Officer in Brussels
European Public Prosecutor Office - Titus Poenaru, Counsellor for Interinstitutional Relations
Special Olympics - Christo Velkov, Vice President Strategic Development
European Trade Union Confederation - Esther Lynch, General Secretary

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

24.1.2024

PISMO ODBORA ZA VANJSKE POSLOVE

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za vanjske poslove zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 28. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za vanjske poslove predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 23. siječnja 2024¹. Na toj istoj sjednici, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

David McAllister

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: David McAllister (predsjednik), Željana Zovko (potpredsjednica), Alexander Alexandrov Yordanov, Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Adam Bielan, Theresa Bielowski, Krzysztof Brejza, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Özlem Demirel, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Arba Kokalari, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Karsten Lucke, Thierry Mariani, Erik Marquardt, Vangelis Meimarakis, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Mick Wallace, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok

PRIJEDLOZI

1. napominje da je većina rashoda za vanjsko djelovanje koncentrirana u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa) i Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III); ponavlja da je hitno potrebno povećati financiranje, posebno u kriznim regijama u kojima su potrebe najveće; stoga ponavlja svoj poziv na znatno povećanje u naslovu 6. kako bi se prebrodili razni izazovi u susjedstvu, ulagalo u partnerstva i ojačao geopolitički položaj EU-a; izražava žaljenje zbog činjenice da revizija VFO-a nije dovršena i smatra da nije postignuto dovoljno; naglašava ključnu važnost snažnije, ujedinjenije i usklađenije komunikacije institucija EU-a kad je riječ o financijskim sredstvima koja Unija pruža;
2. naglašava da je potrebno uložiti dodatne napore za financiranje neposrednih potreba Ukrajine nakon ničim izazvane i neopravdane ruske ratne agresije; stoga pozdravlja Instrument za Ukrajinu u ukupnom iznosu do 50 milijardi EUR za razdoblje od 2024. do 2027. i potiče Europsko vijeće da postigne dogovor;
3. ponavlja da bi se 2025. trebala zadržati odgovarajuća razina financiranja za južno susjedstvo kako bi se poduprle političke, gospodarske i socijalne reforme u regiji; ističe hitnu potrebu za znatnim povećanjem humanitarne pomoći palestinskim civilima u pojasu Gaze zbog humanitarne krize koja se razvija, uz razborit mehanizam raspodjele koji bi bio u potpunosti u skladu s prioritetima EU-a o sprečavanju nezakonite uporabe europskih sredstava;
4. inzistira na kontinuiranoj i stalnoj financijskoj i administrativnoj potpori zemljama pristupnicama; podsjeća da je potrebno unaprijediti postojeće alate za pristupanje, njihovo financiranje i uvjetovanost poboljšanim mehanizmom praćenja u svim područjima istaknutima u nedavnim izvješćima EU-a o evaluaciji kako bi se ubrzala transformacija korisnika i njihov održivi postupni napredak prema članstvu u EU-u, uz bolju usklađenost s normama EU-a i posvećivanje dužne pozornosti reformama vladavine prava, radi neometanog pristupanja; u tom kontekstu inzistira na preispitivanju instrumenta IPA III u sredini programskog razdoblja kako bi se povećala potpora zemljama zapadnog Balkana povezana s pristupanjem te kako bi se među korisnike uvrstili Moldova i Ukrajina;
5. naglašava potrebu da se Glavnoj upravi za susjedsku politiku i pregovore o proširenju i Europskoj službi za vanjsko djelovanje osiguraju odgovarajući financijski i ljudski resursi u cilju promicanja mira, blagostanja i sigurnosti te vrijednosti i interesa EU-a u susjedstvu i diljem svijeta; pritom trebaju ispunjavati svoje obveze u pogledu dosljednog predstavljanja i učinkovite uporabe resursa; podsjeća da bi se njihovi administrativni rashodi trebali pokrivati sredstvima iz naslova 7.

25.1.2024

PISMO ODBORA ZA RAZVOJ

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. Van Overtveldt,

u okviru navedenog postupka, Odbor za razvoj zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 28. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za razvoj predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 24. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici¹, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Tomas Tobé

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Pierrette Herzberger-Fofana (prva potpredsjednica), Mercedes Bresso (druga potpredsjednica), Stéphane Bijoux (treći potpredsjednik), Erik Marquardt (četvrti potpredsjednik), Alessandra Basso, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Eleni Stavrou, Riho Terras (umjesto Christiana Sagartza u skladu s člankom 209. stavkom 7. Poslovnika), Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok i Carlos Zorrinho.

PRIJEDLOZI

Posljedice revizije višegodišnjeg financijskog okvira na proračun EU-a za 2025.

1. ponavlja da je EU-u potrebno dodijeliti resurse kojima će se osigurati njegova relevantnost u sve složenijem geopolitičkom kontekstu te kako bi ispunio svoje ambicije i globalne obveze koje proizlaze iz Europskog konsenzusa o razvoju, ciljeva održivog razvoja i ciljeva Pariškog sporazuma;
2. stoga je zabrinut zbog toga što će pristup država članica reviziji VFO-a, kako je utvrđen u pregovaračkom okviru VFO-a koji je predsjednik Europskog vijeća predstavio 15. prosinca 2023., rezultirati proračunom za 2025. kojim se EU-u ne omogućuje da nastavi vršiti pozitivan utjecaj na globalnoj sceni, poveća svoj geopolitički utjecaj, odgovori na očekivanja partnerskih zemalja i ojača svoj status pouzdanog saveznika u razvojnoj suradnji niti da zadovolji dosad neviđene humanitarne potrebe na globalnoj razini; zabrinut je zbog toga što će ta revizija dovesti do preraspodjele sredstava iz proračunskih linija koje su namjenjene održavanju suradnje s globalnim jugom; ponavlja svoju zabrinutost zbog toga što EU gubi utjecaj i vidljivost zbog alternativnih ponuda iz Kine i Rusije;
3. podsjeća da Parlament dosljedno zagovara da bi EU trebao raspolagati dovoljnim kapacitetima za rješavanje akutnih globalnih izazova i dosljedno zahtijeva veći proračun za vanjsko djelovanje u okviru naslova 6. „Susjedstvo i svijet” te da se u svojoj Rezoluciji od 12. prosinca 2023. o provedbi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa naglašava da revizija VFO-a za 2024. u sredini provedbenog razdoblja ni u kojem slučaju ne bi smjela dovesti do smanjenja ili preraspodjele sredstava iz tog instrumenta među dugoročnim tematskim i geografskim programima; ističe da se u Uredbi o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa među ostalim navodi da bi financijske omotnice predviđene za geografske programe za susjedstvo i supsaharsku Afriku trebalo povećati uzimajući u obzir samo poseban prioritet koji Unija daje tim regijama;
4. podsjeća na političku obvezu u vezi s uključivanjem Europskog razvojnog fonda u proračun u pogledu fleksibilnosti, predvidljivosti i prijenosa sredstava te je zabrinut da će ona biti poništena preraspodjelom među proračunskim linijama kako je predviđeno pristupom Vijeća reviziji VFO-a;
5. podsjeća na obvezu EU-a i država članica da do 2030. povećaju svoju službenu razvojnu pomoć na 0,7 % bruto nacionalnog dohotka te poziva Komisiju i države članice da je ispune u proračunu za 2025. i reviziji VFO-a; konstatira da su se države članice koje su pristupile EU-u nakon 2002. obvezale da će nastojati povećati udio službene razvojne pomoći u BND-u na 0,33 %; pozdravlja dosadašnje napore koje su te i druge države članice poduzele kako bi postupno povećale svoje rashode za službenu razvojnu pomoć; potiče ih da nastave u tom smjeru;
6. podsjeća na cilj potrošnje u području biološke raznolikosti od 10 % za 2026. i 2027. i cilj potrošnje u području klime od 30 % u trenutnom VFO-u, kao i na potrebu ispunjavanja svoje globalne financijske obveze u okviru UN-a i obveze u pogledu Fonda za gubitke i štetu;

7. ponovno potvrđuje obvezu rješavanja temeljnih uzroka nezakonitih migracija i prisilnog raseljavanja, utvrđenu u Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa; mišljenja je da bi, ne dovodeći u pitanje nepredviđene okolnosti, obvezu iz Instrumenta da se 10 % financijske omotnice Instrumenta namijeni mjerama za potporu upravljanju i upravi u vezi s migracijama i prisilnim raseljavanjem u okviru ciljeva Instrumenta trebalo poštovati i da tu klauzulu ne bi trebalo ponovno otvarati; konstatira, međutim, da je 14 % financijskih sredstava dodijeljenih 2021. doprinijelo ciljnoj vrijednosti potrošnje u području migracija; očekuje da će redovito primati opsežne ažurirane informacije o trenutnom stanju;
8. u tom kontekstu traži da Komisija provede jasnu analizu s detaljnim raščlambama posljedica revizije VFO-a na preostalo financijsko programiranje u okviru naslova 6.;

Povećanje humanitarnih potreba u odnosu na smanjenje kapaciteta EU-a

9. podsjeća da su se humanitarne potrebe tijekom posljednjih godina drastično povećale zbog kriza i prirodnih katastrofa diljem svijeta, što je znatno povećalo nejednakosti i prouzrokovalo učinke prelijevanja na globalnoj razini, te da je, kao posljedica toga, humanitarna pomoć i dalje jedan od najopterećenijih instrumenata u okviru politike vanjskog djelovanja EU-a te da se stalno oslanja na *ad hoc* povećanje proračuna;
10. stoga je zabrinut zbog prijedloga da se pričuva za solidarnost i pomoć u nuždi podijeli na način koji će koristiti samo europskoj pričuvi za solidarnost i kojim će se smanjiti sredstva za humanitarnu pomoć tako što će se znatno smanjiti moguća povećanja za pričuvu za solidarnost i pomoć u nuždi u korist instrumenta humanitarne pomoći, što će dovesti do smanjenja od oko 15 % za taj instrument u odnosu na prosjek za razdoblje 2021. – 2023.;
11. podsjeća da su potrebe za humanitarnom pomoći na rekordno visokoj razini¹ i da, prema procjenama Komisije, stvarne potrebe premašuju početne omotnice za humanitarnu pomoć za 7,9 milijardi EUR u razdoblju od 2024. do 2027., dok su se financijska sredstva Tima Europa za humanitarnu pomoć smanjila s 45 % (2019.) na 30 % (2022.) globalnog humanitarnog odgovora; podsjeća da su žene i djeca, starije osobe i osobe s invaliditetom posebno ranjive skupine koje snose najveće posljedice ograničenog pristupa humanitarnoj pomoći;
12. poziva Vijeće da poštuje svoje zaključke iz svibnja 2022. o premošćivanju jaza u financiranju humanitarne pomoći te, nadalje, s obzirom na nedostatak pričuva, naglašava potrebu za povećanjem sredstava za instrument humanitarne pomoći u godišnjem proračunu EU-a za 2025.; nadalje, naglašava hitnu potrebu za povećanim naporima za proširenje baze resursa za humanitarno djelovanje, oslanjajući se na resurse tradicionalnih, novih i potencijalnih donatora, privatnog sektora i drugih dionika;

Iscrpljenost rezervi i nedostatak fleksibilnosti za odgovor na neočekivane potrebe

13. zabrinut je zbog ranog iscrpljivanja rezerve za nove izazove i prioritete Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, od koje je 80 % već

¹ Prema podacima UN-a humanitarna pomoć trenutno je potrebna 363 milijuna ljudi, što je otprilike 150 % više nego 2019. i 32 % više nego na početku 2022.

iskorišteno ili dodijeljeno u ožujku 2023., a taj bi se trend samo pogoršao u skladu s pregovaračkim okvirom za reviziju VFO-a od 15. prosinca 2023.; ističe da to poništava smisao rezerve kao fleksibilne pričuve kako bi se odgovorilo na neočekivane potrebe, kao i na političku obvezu povezanu s uključivanjem Europskog razvojnog fonda u proračun te je zabrinut da bi vjerodostojnost EU-a mogla biti dovedena u pitanje s obzirom na Sporazum iz Samoe s afričkim, karipskim i pacifičkim državama;

14. ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu potporu Ukrajini, u svim njezinim dimenzijama, uključujući humanitarnu pomoć, oporavak, obnovu i modernizaciju, s obzirom na aktualnu agresivni rat Rusije; naglašava, međutim, da ta potpora ne bi smjela biti nauštrb globalnog juga; konstatira da se financiranjem pomoći za Ukrajinu u vidu mobilizacije pričuve umjesto odgovarajućim proračunskim instrumentom iscrpio velik dio te pričuve, zbog čega je ograničena mogućnost da se Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa odgovori na nepredviđene poteškoće; pozdravlja prijedlog Komisije o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu, kojim bi se trebalo osigurati održivo dugoročno financiranje Ukrajine uz istodobno očuvanje kapaciteta Instrumenta da se nosi s budućim izazovima;
15. zabrinut je zbog toga što su fleksibilnosti i pričuve u naslovu 6. već znatno iskorištene i mobilizirane prije revizije VFO-a, čime je proračun za 2025. ozbiljno ograničen u pogledu odgovora na sve nove izazove, a kamoli novih ulaganja ili preuzetih obveza u pogledu globalnih zajedničkih dobara; ističe da je Komisija utvrdila vrlo ograničene mogućnosti preraspodjele s obzirom na to da je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u razdoblju od 2025. do 2027. ograničen smanjenjem profila financijskog programiranja te da bi svaka daljnja preraspodjela utjecala na bilateralnu suradnju s partnerskim zemljama;
16. upozorava da projekcije kamatnih stopa u okviru instrumenta Next Generation EU upućuju na to da bez revizije VFO-a fleksibilnost posebnih instrumenata od 2025. nadalje neće biti dostupna. To i iscrpljivanje rezerve ograničavaju kapacitete EU-a u području vanjskog djelovanja i humanitarne pomoći.

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

15.2.2024

PISMO ODBORA ZA PRORAČUNSKI NADZOR

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o općim smjernicama za pripremu proračuna za 2025., dio III. –
Komisija (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za proračunski nadzor zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 23. siječnja 2024. koordinatori su mišljenje odlučili podnijeti u obliku pisma.

Odbor za proračunski nadzor predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 22. veljače 2024. Na toj istoj sjednici, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge:

1. podsjeća na svoju čvrstu predanost temeljnim vrijednostima i temeljnim slobodama iz Ugovora o Europskoj uniji (UEU) te Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU); potiče Komisiju da nastavi raditi na izradi rodno osjetljivog proračuna i svojoj novoj metodologiji za mjerenje rodnog učinka potrošnje Unije;
2. naglašava da dobro i pravodobno izvršenje proračuna doprinosi učinkovitijem i djelotvornijem rješavanju potreba i izazova s kojima se Unija i njezini građani suočavaju u različitim područjima politika; upozorava da izvršenje proračuna pod vremenskim pritiskom može dovesti do povećanja pogrešaka i nepravilnosti;
3. podsjeća na ključnu ulogu koju je proračun Unije 2022. imao u rješavanju više nepredviđenih kriza te da su zbog toga u proračunu EU-a za 2022. iskorištene sve dostupne mjere fleksibilnosti; naglašava potrebu za fleksibilnošću u proračunu EU-a za 2025. kako bi se odgovorilo na potencijalne nove okolnosti u kojima će biti potrebno djelovanje EU-a;
4. naglašava potrebu za zaštitom proračuna EU-a od svake zlouporabe, posebno od prijevara i korupcije, te poziva Komisiju da i dalje bude oprezna i proaktivna u trenutačnim i budućim slučajevima u kojima nepoštovanje vrijednosti Unije i vladavine prava utječe ili prijete da će utjecati na financijske interese Unije i da se pritom koristi svim alatima koji su joj na raspolaganju, posebno mehanizmom uvjetovanosti, na čvrst način; naglašava da je potrebno osigurati dostatna sredstva i ojačati ulogu Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF), Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO), Agencije Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) i Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) u borbi protiv

prijevara i korupcije; također naglašava važnost uspostave novog europskog tijela za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma (AMLA), koje će imati ovlasti za izricanje sankcija i kazni; ističe da je važno tom tijelu osigurati dostatna sredstva kako bi ono moglo uspješno ispuniti svoj mandat;

5. sa zabrinutošću primjećuje da su na kraju 2022. ukupne nepodmirene obveze dosegnule rekordni iznos od 450 milijardi EUR (2021: 341,6 milijardi EUR); primjećuje da su 2023. nepodmirene obveze bile nešto niže od predviđenih 460 milijardi EUR i da se predviđa da će se smanjiti nakon 2024., po završetku NGEU-a; podsjeća da je otplata troškova zaduživanja za Instrument EU-a za oporavak obveza Unije i da ti troškovi ovise o oscilacijama prinosa obveznica na tržištu i brzini isplata u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te su stoga sami po sebi nepredvidivi; naglašava da takva situacija stvara rizike za dogovorene politike i programe EU-a te za sposobnost da se proračunom odgovori na nove potrebe; ustraje u tome da Komisija proračunskim tijelima treba pružati pravodobne i detaljne informacije o troškovima zaduživanja;
6. podsjeća na važnost zaštite vlastitih sredstava Unije od svih nepravilnosti koje se smatraju prijevaram i u tu svrhu potiče suradnju između službi za borbu protiv prijevara i carinskih agencija radi otkrivanja, sprečavanja i ispravljanja prijevara koje utječu na prihode Unije; podsjeća na svoje stajalište o izmijenjenim prijedlozima Komisije kojima se podupire uvođenje novih vlastitih sredstava;
7. zabrinut je zbog toga što je kasno donošenje nekoliko sektorskih propisa kojima se uređuju razne politike Unije, kao što je kohezijska politika, dovelo do znatnog kašnjenja u provedbi programskog razdoblja 2021. – 2027.; ističe punu potporu Parlamenta kohezijskoj politici i potiče proračunska tijela da u proračunu EU-a za 2025. poduzmu sve potrebne mjere, kao što su tehnička i administrativna potpora, kako bi se provedba politika na terenu nastavila ubrzavati, pri čemu treba i dalje obraćati veliku pozornost na poštovanje pravila, postizanje rezultata i zaštitu financijskih interesa Unije;
8. prima na znanje sve veći broj zakonodavnih prijedloga za instrumente koji se temelje na uspješnosti, a za koje je potrebno posebno područje primjene revizije kako bi se proračunskim tijelima omogućilo učinkovito praćenje financiranja sredstvima EU-a; naglašava da je u takve instrumente važno ugraditi odredbe o prikupljanju i pristupu podacima o primateljima sredstava u svrhu revizije i kontrole i tako osigurati zaštitu financijskih interesa EU-a; napominje da se s takvim prijedlozima u međuinstitucijskim pregovorima postupalo s neopravdanom užurbanošću.

S poštovanjem,

Monika Hohlmeier

Isabel García Muñoz

Predsjednica odbora CONT

Izjestiteljica za davanje razrješnice Komisiji

PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE

Izvjestiteljica izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.24.1.2024

PISMO ODBORA ZA ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA PITANJA

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje u obliku pisma o smjernicama za proračun za 2025. – dio III.
(2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 30. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 23. siječnja 2024. te je na istoj sjednici¹ usvojio mišljenje u obliku pisma, sastavljeno pod vodstvom izvjestiteljice odbora EMPL za mišljenje Romane Tomc (EPP). Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Dragoş Pişlaru

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Dragoş Pişlaru (predsjednik), Leila Chaibi (druga potpredsjednica), Romana Tomc (treća potpredsjednica i izvjestiteljica za mišljenje), Katrin Langensiepen (četvrta potpredsjednica), Alex Agius Saliba, João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Lina Gálvez Muñoz (for Alicia Homs Ginel), Agnes Jongerius, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Wolfram Pirchner, Jessica Polfjärd, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský, Lucia Ďuriš Nicholsonová i Mohammed Chahim (u ime Marca Angela), Paolo De Castro (u ime Elisabette Gualmini), Delara Burkhardt (u skladu s člankom 209. stavkom 7. Poslovnika).

PRIJEDLOZI

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor uzme u obzir sljedeće prijedloge:

1. Odbor EMPL podsjeća na europski stup socijalnih prava, koji su Europsko vijeće, Europski parlament i Europska komisija proglasili u studenome 2017., akcijski plan Komisije za provedbu europskog stupa socijalnih prava od 4. ožujka 2021. i Deklaraciju iz Porta o socijalnim pitanjima, koju su članovi Europskog vijeća usvojili u 8. svibnja 2021.
2. Odbor EMPL ističe da će se ulaganjima u visoku razinu zaposlenosti i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, usavršavanje i prekvalifikaciju, rješavanje problema nezaposlenosti, politike uključivanja, bržu integraciju na tržište rada i pružanje kvalitetnih i održivih prilika za mlade uz istodobno očuvanje kupovne moći, posebno za najranjivije, najugroženije skupine i skupine u nepovoljnom položaju, kao što su djeca i mladi, siromašne osobe, nezaposleni, obitelji u svojoj njihovoj raznolikosti, osobe s invaliditetom, starije osobe, osobe migrantskog podrijetla i Romi, te podupiranje javne stanogradnje, poboljšati životni standard u EU-u. Odbor EMPL podsjeća da problem beskućništva pogađa sve veći broj odraslih i djece te da lokalne, regionalne, nacionalne i europske institucije moraju nastaviti ulagati napore kako bi postigle cilj EU-a u pogledu iskorjenjivanja beskućništva do 2030.
3. Nadalje, Odbor podsjeća na akcijski plan za europski stup socijalnih prava, kojim se želi postići da EU do 2030. dostigne konkretne ciljne vrijednosti, uključujući zapošljavanje najmanje 78 % osoba u dobi od 20 do 64 godine, osiguravanje osposobljavanja svake godine za najmanje 60 % svih odraslih osoba i smanjenje broja osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti za najmanje 15 milijuna, uključujući 5 milijuna djece. Međutim, čak i dostizanje tih ciljnih vrijednosti sve je zahtjevniji pothvat u kontekstu predviđenog povećanja siromaštva i nezaposlenosti, osim ako se poduzmu posebni naponi i pruži potpora radi smanjenja trenutnog pritiska na sustave socijalne zaštite i ublažavanja socijalnih posljedica krize, kao i radi pomoći izbjeglicama i osiguravanju pristojnih životnih uvjeta za sve, uz pristup kvalitetnim osnovnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje i stanovanje.
4. Odbor EMPL podsjeća da se očekuje da će ESF+ doprinijeti provedbi akcijskog plana za europski stup socijalnih prava, ali upozorava da je odluka o programiranju ESF-a plus donesena prije trenutne krize, koja iziskuje toliko veća javna i socijalna ulaganja da se postojećim programiranjem možda ne mogu zadovoljiti trenutne potrebe; izražava zabrinutost zbog vrlo ograničenog manevarskog prostora i ustraje u tome da se osigura da provedba akcijskog plana za europski stup socijalnih prava i dostizanje ciljnih vrijednosti iz Deklaracije iz Porta budu prioritet. u svjetlu porasta troškova života, a posebno rasta cijena hrane, ističe da je u okviru novog fonda ESF+ potrebno povećanje minimalnih dodijeljenih sredstava za mjere socijalne uključenosti te 3 % povrh tih mjera za pomoć u hrani i osnovnu materijalnu pomoć za najugroženije osobe; potiče države članice da dodijele više od minimalnih iznosa koji se propisani u okviru fonda ESF+;
5. Odbor EMPL naglašava da bi za financiranje i provedbu akcijskog plana za europski

stup socijalnih prava donesenog u Portu i za dostizanje glavnih ciljnih vrijednosti iz Deklaracije iz Porta trebalo izdvojiti odgovarajuće resurse; vjeruje u važnost rješavanja problema socijalnih razlika u životnim i radnim uvjetima u vidu socijalnih ulaganja u srednjoročnoj i dugoročnoj budućnosti te u istodobno pružanje odgovora na neposredne potrebe ljudi, ustraje u tome da se pravilima kojima se uređuje upotreba financijskih sredstava Unije mora osigurati i poboljšati usklađenost s najvišim socijalnim pravima i demokratskim načelima te da ona moraju biti usklađena s europskim stupom socijalnih prava, ciljevima održivog razvoja, zelenim planom i temeljnim pravima radnika te poziva na to da se donesu odredbe kojima će se postići da je javni novac dostupan samo onim poslodavcima koji poštuju prava radnika i primjenjive radne uvjete; također traži da uvjetovanje socijalnim aspektima u pravilima o javnoj nabavi i koncesijama bude učinkovitije te da se poprati učinkovitim sankcijama; međutim, zabrinut je zbog toga što će razmjer trenutačnih kriza i njihov učinak iziskivati snažan proračunski odgovor 2025. i nakon toga; stoga poziva Komisiju da predloži ambiciozan proračun za 2025.

6. Odbor EMPL smatra da bi se trebalo na odgovarajući način pozabaviti otkrivanjem socijalnih rizika i uzimanjem u obzir različitih učinaka na zapošljavanje i dugoročne nezaposlenosti u određenim sektorima; stoga poziva Komisiju da predstavi metodologiju za praćenje rashoda povezanih s ciljevima održivog razvoja u okviru socijalnog proračuna EU-a na temelju načela europskog stupa socijalnih prava i pregleda socijalnih pokazatelja te pokazatelja dobiti za mjerenje ukupnog učinka različitih sredstva, instrumenata i mehanizama koji se financiraju u okviru VFO-a i NGEU-a.
7. Odbor EMPL smatra da je ključno zaštititi i promicati načelo višejezičnosti jer se njime promiče kvaliteta demokratskog sudjelovanja i transparentnost. U tom pogledu Odbor dodatno ističe potrebu za podupiranjem politika usmjerenih na povećanje sudjelovanja građana u cijeloj Uniji, posebno mladih, kako bi se omogućila veća uključenost građana u politiku Unije i djelotvornije mjere razvijene lokaliziranim pristupom;
8. nadalje smatra da bi se Mehanizmom za oporavak i otpornost trebalo propisati da najmanje 30 % sredstava treba biti namijenjeno socijalnim ulaganjima za jačanje sustava socijalne skrbi i ulaganje u socijalnu sigurnost, pristup zdravstvenoj skrbi i obrazovanju, cjenovno pristupačno stanovanje, zapošljavanje, socijalnu pravdu i socijalne usluge za ranjive skupine.
9. Odbor EMPL također podsjeća da prevladavajući uvjeti poteškoća s visokom inflacijom u opskrbi energijom i sirovinama u lancu opskrbe energijom i sirovinama te višestruke krize opterećuju dostupna proračunska sredstva Unije, koja bi trebalo na odgovarajući način iskoristiti za učinkovito rješavanje postojećih i budućih izazova unutar EU-a. Aktualne krize negativno utječu na socioekonomsko okruženje u EU-u te utječu na radne i životne uvjete, čime ugrožavaju održivi rast i zapošljavanje. Proračunom EU-a za 2025. potrebno je djelotvorno odgovoriti na dinamične potrebe, posebno s obzirom na porast inflacije, rast cijena stanovanja, hrane i energije, sve veće ranjivosti, sve veće socijalne i gospodarske nejednakosti te porast sve dubljeg siromaštva, uključujući energetska siromaštva, koje pogađa najugroženije stanovništvo. Stagnacija plaća u odnosu na inflaciju povećava rizik od smanjene kupovne moći radnika, što bi moglo pogoršati životne uvjete i mentalno zdravlje. Takvo će stanje dodatno napregnuti kapacitete socijalnih politika i automatskih stabilizatora, uključujući nacionalne

programe za nezaposlene; smatra da hitno treba povećati plaće kako bi se održala unutarnja potražnja i uključiv rast te smanjio utjecaj dvostruke krize na radnike i kućanstva.

10. Odbor EMPL ponovno poziva na sveobuhvatnu strategiju za borbu protiv siromaštva s ambicioznim ciljevima za smanjenje siromaštva i iskorjenjivanje ekstremnog siromaštva u Europi do 2030., u skladu s načelima europskog stupa socijalnih prava i uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja.
11. Odbor EMPL naglašava da se žene, posebno u kontekstu kriza i rata u Ukrajini, suočavaju s povećanim rizicima u pogledu zapošljavanja i socijalnim rizicima. Za postizanje ciljne vrijednosti za zapošljavanje iz Deklaracije iz Porta potrebni su ambiciozni nacionalni ciljevi u pogledu uključivanja žena u radnu snagu stvaranjem poticaja, izgradnjom socijalne infrastrukture i uklanjanjem prepreka i diskriminacije. Odbor poziva na donošenje rodno osjetljivog proračuna kako bi se bolje uskladile politike i aktivnosti kojima se promiče ravnopravno sudjelovanje žena i postupanje prema ženama na tržištu rada te kako bi se uspostavili sveobuhvatni sustavi za praćenje i mjerenje dodijeljenih proračunskih sredstava za rodnu ravnopravnost te za praćenje i mjerenje sudjelovanja žena na tržištu rada, pristupa zapošljavanju te razlika u plaćama i mirovinama.
12. Nadalje, Odbor EMPL izražava zabrinutost zbog viših stopa nezaposlenosti mladih u EU-u u odnosu na ukupnu nezaposlenost. Poziva države članice i Komisiju da prednost daju borbi protiv nezaposlenosti mladih i da iskoriste postojeće inicijative kao što su Europski socijalni fond plus (ESF+) i Garancija za mlade. Odbor poziva sve države članice da ulažu u zapošljavanje mladih te uvažava ključnu ulogu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) i pripravnštva u osiguravanju znanja, vještina i kompetencija potrebnih mladima koji ulaze na tržište rada. Odbor naglašava važnost ulaganja u njihovu kvalitetu i privlačnost u okviru ESF-a plus i pojačane Garancije za mlade, uz istodobno poboljšanje radnih uvjeta i privlačnosti početnih radnih mjesta; izražava zabrinutost zbog nesigurnosti na početku karijere zbog loših radnih praksi koje potkopavaju neovisnost mladih, ravnotežu između poslovnog i privatnog života te mogućnost pristupa stanovanju; konstatira da su žene i mladi radnici s niskom razinom obrazovanja pogođeniji nesigurnošću na početku karijere. Odbor EMPL smatra da bi se trebalo na odgovarajući način pozabaviti otkrivanjem socijalnih rizika i uzimanjem u obzir različitih učinaka na zapošljavanje i dugoročne nezaposlenosti u određenim sektorima;
13. Odbor EMPL smatra da bi se trebalo na odgovarajući način pozabaviti otkrivanjem socijalnih rizika i uzimanjem u obzir različitih učinaka na zapošljavanje i dugoročne nezaposlenosti u određenim industrijama i sektorima, i to u vidu osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja te otvaranjem privlačnih i kvalitetnih radnih mjesta dostupnih svima u skladu s ciljevima zelene i digitalne tranzicije. Takve bi mjere mogle pomoći da se prevladaju strukturne razlike među regijama i riješi problem odljeva mozgova, kao i društvenih nejednakosti, uključujući nejednakosti između žena i muškaraca.
14. Tijekom 2022. siromaštvu ili socijalnoj isključenosti bilo je izloženo 24,7 % djece u EU-u te valja napomenuti da je stopa siromaštva djece ponovno u porastu i da postoji

zabrinutost zbog pogoršanja stanja u nadolazećim godinama. Komisija i države članice trebale bi djelotvorno iskoristiti dostupne fondove kao što su ESF+, EFRR i InvestEU te ReactEU i Mehanizam za oporavak i otpornost za iskorjenjivanje siromaštva djece, naglašavajući važnost europskog jamstva za djecu u zaštiti temeljnih prava i ključnih usluga kao što su visokokvalitetna zdravstvena skrb, rani i predškolski odgoj i obrazovanje, djelotvoran pristup zdravoj prehrani i odgovarajući smještaj. Odbor poziva na hitno povećanje financiranja europskog jamstva za djecu s namjenskim proračunom od najmanje 20 milijardi EUR; u tom pogledu također poziva sve države članice, a ne samo one u kojima je siromaštvo djece najizraženije, da najmanje 5 % sredstava iz fonda ESF+ u okviru podijeljenog upravljanja dodijele za potporu aktivnostima u okviru Europskog jamstva za djecu.

15. EU se suočava s demografskim izazovima jer zbog smanjenja stopa plodnosti i produženog očekivanog životnog vijeka dolazi do starenja stanovništva. Ističući ozbiljan utjecaj ekonomskih nesigurnosti na starije osobe, Odbor naglašava nedostatak odgovora politika na utjecaj demografskih promjena; naglašava važnost ulaganja u odgovarajuće i cjenovno pristupačno stanovanje, kvalitetne i javne ustanove za skrb te dostatne usluge skrbi i potpore u vidu rješavanja problema nedostatka osoblja u kritičnoj infrastrukturi, uključujući među ostalim pružatelje skrbi i zdravstvene djelatnike; u tom kontekstu pozdravlja europsku strategiju za skrb i poziva na njezino odgovarajuće financiranje u okviru proračuna za 2025.
16. Odbor EMPL naglašava važnost politika i mjera za potporu tranziciji tržišta rada i potrebu za jačanjem konkurentnosti naših gospodarstava u kontekstu zelene i digitalne tranzicije. U tu svrhu odbor EMPL ističe važnost Fonda za pravednu tranziciju, koji obuhvaća usavršavanje i prekvalifikaciju pogođenih radnika u određenim regijama u svim državama članicama, uključujući njihovo osposobljavanje, kao i druge aktivnosti u području obrazovanja i socijalne uključenosti, uključujući ulaganja u infrastrukturu za potrebe centara za osposobljavanje te ustanova za skrb o djeci i starijim osobama. Fond pomaže pogođenim radnicima da iskoriste nove mogućnosti zapošljavanja te pruža sve odgovarajuće oblike potpore tražiteljima zaposlenja, uključujući pomoć pri traženju posla i njihovo aktivno uključivanje na tržište rada.
17. Odbor EMPL naglašava da se europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) pokazao uspješnim u borbi protiv nezaposlenosti kao posljedice pandemije bolesti COVID-19; nadalje, poziva Komisiju da se nadoveže na instrument SURE kako bi poduprla nacionalne programe za zaštitu radnih mjesta i očuvanje dohotka radnika, koji se mogu privremeno aktivirati kada se dio EU-a suoči s gospodarskim šokom; ustraje u tome da se produže sve hitne mjere na razini država članica i Unije, posebno one povezane sa zaštitom radnih mjesta i naknadama za dohodak, te da se refinanciraju dok god socioekonomske posljedice rata negativno utječu na tržište rada te dok se gospodarstvo u potpunosti ne oporavi i tržište rada ne stabilizira;
18. Svim građanima kojima prijeti energetska siromaštvo, koje je jedan od velikih problema u Uniji, valja posvetiti odgovarajuću pozornost. Cilj je Socijalnog fonda za klimatsku politiku osigurati da odabrane mjere i ulaganja budu jasno usmjereni na energetska siromašna ili ranjiva kućanstva, ranjiva mikropoduzeća i ranjive korisnike usluga prijevoza, što je ključno za pravednu tranziciju prema klimatskoj neutralnosti. Odbor

EMPL poziva Komisiju i države članice da iskoriste Socijalni fond za klimatsku politiku kao polazište i razmisle o razvoju programa zelene socijalne zaštite na nacionalnoj razini uz potporu EU-a kako bi se ojačala socijalna otpornost na učinke klimatskih promjena i uništavanja okoliša u vidu rješavanja popratnih učinaka zelenih politika na radna mjesta i životne uvjete te kako bi se osiguralo da pogođene zajednice budu u potpunosti pripremljene za novo tržište rada te ističe da bi ti programi trebali uključivati socijalnu i zdravstvenu zaštitu, zaštitu u slučaju nezaposlenosti dopunjenu aktivnim politikama tržišta rada za radnike, programe javnih radova kojima se pruža potpora u gotovini ili u naravi, uz istodobno poboljšanje vještina i zapošljivosti radnika, naknade socijalne pomoći kojima se podupiru prihodi i sigurnost opskrbe hranom, programi jamstva za zapošljavanje te osposobljavanje ili prekvalifikacija, razvoj vještina i programi financiranja kojima se kućanstvima pomaže da povećaju energetske učinkovitost svojih domova radi suzbijanja energetskog siromaštva.

19. Odbor EMPL zalaže se za obiteljske i socijalne politike kojima se djeci pomaže da dobiju polju početnu poziciju za život i osigurava ravnotežu između poslovnog i privatnog života za sve radnike. To je posebno važno za pružatelje skrbi i roditelje, posebno za žene, kojima se mora osigurati sudjelovanje na tržištu rada. Odbor ustraje na važnosti primjereno plaćenog roditeljskog, očinskog i roditeljskog dopusta te dopusta radi pružanja skrbi, kao i politika u vezi s dojenjem, te potiče fleksibilne radne uvjete na dobrovoljnoj osnovi, uključujući rad na daljinu i prilagodbu radnog vremena i rasporeda kako bi se bolje uskladili profesionalni i privatni život.
20. Odbor EMPL ističe da je ESF+ jedan od ključnih pokretača jačanja socijalne dimenzije Unije i glavni instrument EU-a za ulaganje u ljude, kojim se promiče visoka razina zaposlenosti, doprinosi modernizaciji socijalne zaštite te razvoju kvalificirane i otporne radne snage spremne za prelazak na zeleno i digitalno gospodarstvo u skladu s načelima europskog stupa socijalnih prava; također ističe važnost Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), ReactEU-a i njegovih dodatnih sredstava za ESF+, Inicijative za zapošljavanje mladih (YEI) i Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD).
21. Odbor EMPL smatra da je mentalno zdravlje na radnom mjestu jedno od novih važnih aspekata socijalne politike. Svijet rada brzo se mijenja. Pandemija je pospješila nastanak novih okolnosti, a novi oblici rada koje je donijela digitalizacija, uključujući umjetnu inteligenciju, utjecali su na sigurnost i zdravlje radnika na radu. U tom pogledu Odbor pozdravlja inicijativu Europske komisije za primjenu sveobuhvatnog pristupa mentalnom zdravlju i podsjeća na svoje stajalište u kojem je pozvao na donošenje direktive o pravu na isključivanje i pravila o radu na daljinu, kao i direktive o psihološkim rizicima i dobiti na radnom mjestu.
22. Odbor EMPL smatra da je ulaganje u cjeloživotno učenje, prekvalifikaciju i usavršavanje ključno za suočavanje sa zelenom i digitalnom tranzicijom te za njezino ostvarivanje, kao i za jačanje održive konkurentnosti i otpornosti Unije na vanjske šokove. Iako u nekoliko sektora, uključujući usluge pružanja skrbi, nedostaje kvalificirana radna snaga, posjedovanje prikladnijih vještina ne samo da stvara nove prilike nego i osigurava bržu integraciju radnika i prijelaz na tržište rada, potiče socijalnu uključenost i može biti izvor samoostvarenja, čime se pojedincima omogućuje da se aktivno uključe na tržište rada. U okviru Europske godine vještina nastoji se

riješiti problem nedostatka vještina koji pogađa 77 % poduzeća u Uniji, i to provedbom inicijativa za prekvalifikaciju i usavršavanje. Cilj je poduprijeti održivi rast u socijalnom tržišnom gospodarstvu Unije, potaknuti konkurentnost, posebno MSP-ove, i doprinijeti stvaranju kvalitetnih radnih mjesta na socijalno pravedan, uključiv i pravedan način. Odbor prima na znanje mehanizam za poticanje talenata kao novu namjensku i sveobuhvatnu inicijativu za poticanje „talenata” u regijama koje se suočavaju sa „zankom nedovoljnog razvoja talenata” ili postoji opasnost da će se s njome suočiti.

23. Odbor EMPL smatra da je Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) važna sastavnica europske strategije za poticanje ulaganja u ključne tehnologije i tehnologije u nastajanju. Ta je inicijativa usmjerena na problematiku nedostatka radne snage i potreba za vještinama te predviđa uspostavu namjenskih programa osposobljavanja u okviru akademija za industriju s nultom stopom neto emisija, čiji je cilj jačanje europske suverenosti i sigurnosti uz istodobno jačanje konkurentnosti Unije u zelenoj i digitalnoj tranziciji. Odbor također ponovno poziva na uspostavu potpuno funkcionalnog Fonda za europsku suverenost kojim bi se osigurala strateška autonomija EU-a, uključujući ulaganja u ljudski kapital i kvalificiranu radnu snagu, promicanje uključivog pristupa kvalitetnim radnim mjestima i rješavanje problema nedostatka radne snage i vještina presudnih za ključne gospodarske i industrijske sektore.
24. Odbor EMPL podsjeća na bitan rad pet agencija i tijela EU-a aktivnih u području socijalne politike i politike zapošljavanja, a to su Europsko nadzorno tijelo za rad, Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta, Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu, Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja i Europska zaklada za osposobljavanje; smatra da te agencije i tijela moraju imati odgovarajuće osoblje i odgovarajuće resurse, uzimajući pritom u obzir inflaciju, kako bi mogli ispuniti mandat, ostvariti ciljeve i obavljati zadaće koje se mijenjaju; podsjeća na to da se zadaće agencija mijenjaju u skladu s političkim prioritetima i naglašava da nove odgovornosti moraju biti popraćene odgovarajućim resursima;
25. Odbor EMPL podsjeća da su pilot-projekti i pripremna djelovanja važni alati za testiranje novih političkih inicijativa u području zapošljavanja i socijalne uključenosti, među ostalim i kroz prikupljanje podataka; međutim, podsjeća da se njihova procjena temelji na Međuinstitucijskom sporazumu i ponavlja svoj poziv Komisiji da nepristrano ocijeni prijedloge pilot-projekata i pripremnih djelovanja na temelju pravne i financijske procjene tako da ocjene odražavaju vrijednost prijedloga; izražava trajno razočaranje zbog loše i nejasne procjene prijedloga posljednjih godina i traži od Komisije da iznese precizna i detaljna objašnjenja tih procjena, zajedno s konkretnim primjerima mjera EU-a za koje se smatra da „obuhvaćaju” prijedloge; također podsjeća da provedba usvojenog pilot-projekta / pripremnog djelovanja mora ostati vjerna usvojenom prijedlogu.
26. Odbor EMPL naglašava potrebu za odgovarajućom potporom socijalnom dijalogu i kapacitetima socijalnih partnera, kao i potrebu da se zajamči odgovarajuća potpora za mjere informiranja i osposobljavanja. Stoga poziva Komisiju da u svojem nacrtu proračuna za 2025. ne smanji dodijeljena sredstva za te proračunske linije, kao što je to bio slučaj u posljednje dvije godine. Uvažavajući važnost socijalnih partnera EU bi trebao promicati njihovu ulogu, uzimajući u obzir nacionalnu raznolikost, te olakšati

socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje u skladu s člankom 152. UFEU-a. Odbor smatra da će, s obzirom na postojeće socioekonomske nejednakosti, u nadolazećim godinama biti potrebna veća potpora za socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje, socijalne partnere i mjere osposobljavanja te poziva na djelotvorno i konstruktivno savjetovanje sa socijalnim partnerima u vezi s programiranjem, evaluacijom i primjenom relevantnih fondova EU-a.

27. Odbor EMPL poziva na izradu programa kojim bi se promicale kampanje za podizanje svijesti o važnosti sindikata, sindikalnog udruživanja, kolektivnog pregovaranja i kolektivnih ugovora o radu za postizanje pravednijeg društva, osobito poboljšanjem radnih uvjeta, plaća i životnih uvjeta.
28. Odbor EMPL pozdravlja novi sastanak na vrhu socijalnih partnera koji će se održati tijekom 2024. u Val Duchesseu; smatra da je taj sastanak na vrhu prilika za podizanje svijesti i pronalaženje rješenja za socijalne politike; ustraje na aktivnom sudjelovanju Europskog parlamenta u raspravama.

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA ZA MIŠLJENJE PRIMILA INFORMACIJE**

Izvjestiteljica izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

5.2.2024

PISMO ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani predsjedniče,

Poštovani g. Van Overtveldt,

koordinatori Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane (ENVI) odlučili su 28. studenoga 2023. da će odbor ENVI iznijeti mišljenje u obliku pisma o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI)). Stoga dopustite da Vam, i kao predsjednik odbora ENVI i kao stalni izvjestitelj za proračun, dostavim doprinos odbora ENVI u obliku stavaka rezolucije, koje je odbor ENVI usvojio na svojoj sjednici¹ 24. siječnja 2024. te bih bio zahvalan Vašem odboru da ih uzme u obzir.

– naglašava da nestabilnost i nesigurnost prouzročeni ruskom agresijom na Ukrajinu zahtijevaju ne samo ujedinjeniju Uniju koja će pružati veću podršku, već i energetske neovisnu Uniju koja će predvoditi zelenu i pravednu tranziciju, nikoga neće zapostavljati te će raditi na rješavanju energetskog siromaštva; napominje da se zbog te ozbiljne geopolitičke situacije ne smije preusmjeriti pozornost niti se smiju usporiti napor za postizanje cilja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.;

– ističe da je dugoročni proračun EU-a za razdoblje 2021. – 2027., zajedno s instrumentom NextGenerationEU, usmjeren na provedbu dugoročnih prioriteta EU-a u različitim područjima,

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Pascal Canfin (predsjednik), Bas Eickhout (potpredsjednik), Anja Hazekamp (potpredsjednica), César Luena (potpredsjednik), Mazaly Aguilar, Catherine Amalric, Maria Arena, Katarina Barley, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Michael Bloss, Daniel Buda, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Nathalie Colin-Oesterlé, Ana Collado Jiménez, Maria Angela Danzi, Marie Dauchy, Matthias Ecke, Pietro Fiocchi, Heléne Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Paola Ghidoni, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Martin Häusling, Peter Jahr, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Ska Keller, Petros Kokkalis, Danilo Oscar Lancini, Peter Liese, Javi López, Thierry Mariani, Lydie Massard, Sara Matthieu, Liudas Mažylis, Nora Mebarek, Dace Melbārde, Marina Measure, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Nikos Papandreou, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Frédérique Ries, Manuela Ripa, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Sara Skytvedal, Maria Spyrali, Edina Tóth, Achille Variati, Idoia Villanueva Ruiz, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Mick Wallace, Jörgen Warborn, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Stefania Zambelli, Esther de Lange, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Michaela Šojdřová.

uključujući klimu i okoliš; posebno ističe da je za prirodne resurse i okoliš namijenjena 401 milijarda EUR, dok je 30 % ukupnih rashoda EU-a dodijeljeno projektima povezanim s klimom; u tom pogledu pozdravlja namjeru da se u preispitivanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. sredinom programskog razdoblja sredstva povećaju za deset milijardi EUR, posebno u odnosu na prioritete u području okoliša i klime; podržava potrebu za dodatnim iznosom od milijardu EUR u okviru naslova 3. „Prirodni resursi i okoliš”, što uključuje rashode i ulaganja povezana s poljoprivredom, pomorskim sektorima, klimom, zaštitom okoliša, sigurnošću opskrbe hranom i ruralnim razvojem² kako bi se s pomoću veće fleksibilnosti odgovorilo na izazove povezane s okolišem³;

– podsjeća da su zelena i digitalna tranzicija dva glavna cilja instrumenta NextGenerationEU i da se očekuje da će njegov središnji element, Mehanizam za oporavak i otpornost, usmjeravati EU prema održivoj budućnosti tako što će državama članicama osigurati više od 700 milijardi EUR bespovratnih sredstava i zajmova; naglašava da je potrebno osigurati da Mehanizam za oporavak i otpornost doprinosi uključivanju djelovanja u području klime i okolišne održivosti u politike te postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. podupiranjem reformi država članica u području zelenih tehnologija i kapaciteta, uključujući održivu mobilnost, energetska učinkovitost, obnovljivu energiju, prilagodbu klimatskim promjenama, kružno gospodarstvo i biološku raznolikost; podsjeća da, kako bi dobile ta sredstva, države članice moraju pripremiti planove u kojima se najmanje 37 % njihovih ukupnih rashoda izdvaja za ulaganja i reforme kojima se podupiru klimatski ciljevi; poziva Parlament da izvršava svoju funkciju nadzora nad Mehanizmom za oporavak i otpornost procjenom usklađenosti nacionalnih planova s klimatskim i okolišnim ciljevima⁴;

– naglašava da bi proračun Unije za 2025. trebao biti usklađen s ambicioznim nastojanjem Europskog zakona o klimi da EU postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. i ciljem Pariškog sporazuma da se porast prosječne globalne temperature zadrži ispod 2 °C u usporedbi s predindustrijskim vremenima;

– pozdravlja predanost Komisije, Parlamenta i Vijeća jačanju doprinosa proračuna EU-a borbi protiv klimatskih promjena, kako je dogovoreno u Međuinstitucijskom sporazumu u prosincu 2020.⁵; naglašava da je potrebno osigurati ključne resurse za uključivanje klime i biološke raznolikosti u politike, čime se jamči da se pri osmišljavanju, provedbi i evaluaciji svih europskih programa u svim područjima uzimaju u obzir prioritete u području klime i biološke raznolikosti; podsjeća na važnost postizanja cilja potrošnje u području klime od 32,6 % proračuna EU-a od 578 milijardi EUR; naglašava da je važno zajamčiti funkcioniranje mehanizma za graničnu prilagodbu emisija ugljika, čime će se Komisiji omogućiti da poduzme

² Europska komisija, „Naslov: kategorije potrošnje”, dostupno preko poveznice https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_en?prefLang=hr.

³ Karoline Kowald, „Revizija VFO-a sredinom programskog razdoblja 2021. – 2027.: privremeno izvješće o prijedlogu Komisije”, dostupno preko poveznice [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/hr/document/EPRS_ATA\(2023\)753945](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/hr/document/EPRS_ATA(2023)753945).

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html.

⁵ Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020Q1222\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020Q1222(01)&from=EN)).

kompensacijske mjere kako bi se uklonili svi nedostaci u postizanju općeg cilja potrošnje u području klime za proračun EU-a⁶;

– ističe da je, u pogledu uključivanja biološke raznolikosti u politike, potrebno uhvatiti se u koštac s problemom gubitka biološke raznolikosti i obnovom ekosustava znatnim ulaganjima i postizanjem cilja da se 2024. najmanje 7,5 % godišnjih rashoda dodijeli ciljevima biološke raznolikosti, a 2026. i 2027. najmanje 10 %; ističe da se u okviru proračuna Unije za 2025. moraju uložiti dodatni naponi kako bi se osiguralo postizanje ciljeva potrošnje u području biološke raznolikosti za 2026. i 2027.; naglašava da proračun EU-a mora biti ključan čimbenik u provedbi Strategije za bioraznolikost do 2030., prema kojoj je za djelovanje u području biološke raznolikosti potrebno najmanje 20 milijardi EUR godišnje iz „javnog i privatnog financiranja na nacionalnoj razini i razini EU-a”⁷;

– ustraje u tome da je potrebno transparentno pratiti rashode povezane s klimom i biološkom raznolikošću putem pouzdanog i sveobuhvatnog izvješćivanja u proračunskim dokumentima i na internetskim stranicama o uspješnosti te naglašava potrebu za dostatnim *ex post* evaluacijama s naglaskom na učinku; poziva na to da se u metodologiji potrošnje u području klime razlikuje ublažavanje klimatskih promjena od prilagodbe tim promjenama, tamo gdje je to izvedivo; očekuje i smatra da je potrebno da Komisija izradi sveobuhvatnu metodologiju na osnovi učinaka koja će se temeljiti na klimatskim koeficijentima EU-a te da osigura godišnje izvješćivanje o prošlim i budućim rashodima za svih sedam godina VFO-a kako bi se zajamčilo smisljeno i dobro osmišljeno uključivanje klime i biološke raznolikosti u politike; naglašava da je važno izbjeći zavaravajuću približnu procjenu doprinosa potrošnje ciljevima u području klime i biološke raznolikosti, kao i nedostatak izričitih ciljeva; potiče Komisiju da provjeri kvalitetu rashoda na razini programa; podsjeća Komisiju da objavi preispitivanje sredinom razdoblja nakon savjetovanja s Parlamentom i dionicima te da podnese povezani prijedlog ako se ciljevi ne ispune;

– poziva na poštovanje načela „ne nanosi (bitnu) štetu” u svim proračunskim programima EU-a; naglašava potrebu za primjenom načela „ne nanosi bitnu štetu” ograničavanjem rashoda s potencijalno negativnim učincima na klimu i okoliš⁸; nadalje naglašava da bi se usklađenost s tim načelom trebala osigurati u cijelom proračunu i da bi se bez nepotrebne odgode trebale poduzeti potrebne korektivne mjere;

– poziva suzakonodavce da čim prije zaključe preostale zakonodavne predmete iz paketa „Spremni za 55 %” i dodatno naglašava potrebu za provedbom tog zakonodavstva kako bi se postigao prijelazni cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030.; poziva Komisiju i države članice da zajamče brzu i učinkovitu provedbu novih pravila i reformi;

– podsjeća da je potrebno osigurati da se europskom zelenom planu i povezanim inicijativama namijeni jedna trećina od 1,8 bilijuna EUR iz plana oporavka NextGenerationEU i

⁶ Europska komisija, „Uključivanje klime u politike”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_en?prefLang=hr.

⁷ Europska komisija, „Uključivanje biološke raznolikosti u politike”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/biodiversity-mainstreaming_en?prefLang=hr.

⁸ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

sedmogodišnjeg proračuna EU-a; u tom pogledu ističe potrebu za dodjelom dostatnih ljudskih i financijskih resursa za provedbu Europskog zakona o klimi, Strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama, Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030., Strategije „od polja do stola”, Europske industrijske strategije, Akcijskog plana za kružno gospodarstvo, Uredbe o baterijama i otpadnim baterijama⁹, Strategije održivosti EU-a u području kemikalija, Strategije EU-a za šume do 2030. i Akta o obnovi prirode, kao i potrebu za jamčenjem čiste, cjenovno pristupačne i sigurne energije¹⁰;

– naglašava potrebu za ambicioznijim povećanjem dodjele sredstava za svaki program, kao što je program LIFE, radi financiranja projekata povezanih s klimom i okolišem te za Fond za pravednu tranziciju kako bi se pomoglo najugroženijim regijama s visokim emisijama ugljika koje se suočavaju s gospodarskim i socijalnim troškovima klimatske tranzicije; poziva na „ekologizaciju” svih drugih relevantnih programa i fondova, uključujući proaktivnu integraciju financiranja u području klime i biološke raznolikosti u aktivnosti programiranja¹¹;

– naglašava potrebu za boljom prevencijom i pripravnošću provedbom mjera za prilagodbu klimatskim promjenama kako bi se Uniji omogućilo da spriječi hitne situacije kao što su nedavne poplave, požari, suše i drugi nepredviđeni događaji te da odgovori na njih; naglašava stalnu važnost osiguravanja odgovarajućeg financiranja Mehanizma Unije za civilnu zaštitu;

– podsjeća da je Komisija odgovorna za to da sve države članice EU-a pravilno primjenjuju pravo EU-a te stoga potiče Komisiju da osigura dostatna financijska sredstva i ljudske kapacitete za praćenje te provedbe;

– naglašava da je važno dodijeliti dostatne financijske i ljudske resurse europskim agencijama u području rada odbora ENVI, kao što su Europska agencija za okoliš (EEA), Europska agencija za kemikalije (ECHA), Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA), Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) i Europska agencija za lijekove (EMA), kako bi se osiguralo da one mogu izvršavati svoju ključnu ulogu u donošenju europskih politika kao odgovor na krize s kojima se suočava EU;

– naglašava važnost prevencije i bolje pripravnosti za borbu protiv budućih prijetnji zdravlju; naglašava da je potrebno osigurati stalnu dostupnost i cjenovnu pristupačnost lijekova kako bi se očuvalo zdravlje i dobrobit građana; ističe trenutačnu ovisnost EU-a o aktivnim farmaceutskim sastojcima i kemijskim sirovinama uvezenima iz zemalja izvan EU-a te dodatno naglašava potrebu za postizanjem neovisnije i otvorenije strateške autonomije u lancu opskrbe farmaceutskim proizvodima;

– naglašava isto tako da je važno povećati održivost i otpornost zdravstvenih sustava te istodobno smanjiti razlike u pogledu jednakog i pravednog pristupa zdravstvenoj skrbi i lijekovima; naglašava da bi rashodi za zdravstvo trebali slijediti pristupe „jedno zdravlje” i „zdravlje u svim politikama”; ističe da ne postoji zajednička globalna vizija za pristup „jedno zdravlje” i pripravnost za pandemije te da ju je potrebno uspostaviti; podsjeća na opasnost od

⁹ Uredba (EU) 2023/1542 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2023. o baterijama i otpadnim baterijama, izmjeni Direktive 2008/98/EZ i Uredbe (EU) 2019/1020 te stavljanju izvan snage Direktive 2006/66/EZ (SL L 191, 28.7.2023., str. 1.).

¹⁰ COM(2019)0640.

¹¹ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

nestašice osnovnih lijekova i poziva na poduzimanje hitnih mjera kako bi se osigurala kontinuirana opskrba te dostupnost i cjenovna pristupačnost najvažnijih lijekova i komponenata¹²;

– ponovno izražava zabrinutost zbog toga što je više od 50 % proračuna programa „EU za zdravlje” dodijeljeno za operativne rashode Komisijina tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (DG HERA) te naglašava važnost dodjele odgovarajućih sredstava za aktivnosti predviđene u okviru programa „EU za zdravlje”, uključujući dostatnu potporu za provedbu europskog prostora za zdravstvene podatke;

– u tom pogledu ističe da su mnoge epidemije povezane s porastom broja zaraznih bolesti i da bi trebalo znatno povećati napore Unije u borbi protiv antimikrobne otpornosti; nadalje naglašava potrebu za pojačanom suradnjom s međunarodnim partnerima u pogledu postizanja globalnog sporazuma o upotrebi antimikrobnih sredstava i pristupu tim sredstvima;

– ističe da je potrebno nastaviti borbu EU-a protiv raka osiguravanjem provedbe europskog plana za borbu protiv raka odgovarajućim financijskim sredstvima; pozdravlja upotrebu sredstava iz programa „EU za zdravlje” i drugih instrumenata EU-a kojima će se državama članicama pružiti znatna financijska potpora u iznosu od četiri milijarde EUR za njihove napore da svoje zdravstvene sustave učine otpornijima i sposobnijima za borbu protiv raka¹³;

– naglašava važnost poboljšanja sustava vlastitih sredstava EU-a koji može odgovoriti na izazove i doprinijeti ciljevima Unije u području zdravlja, okoliša i klime te naplati duga u okviru instrumenta NextGenerationEU; podsjeća da je proračun EU-a dopuna nacionalnim proračunima država članica i omogućuje EU-u da zadrži i čak ojača svoju ulogu globalnog aktera u suočavanju s današnjim izazovima;

Slično pismo poslao sam i Victoru Negrescuu, glavnom izvjestitelju za proračun za 2025.

S poštovanjem,

Pascal Canfin

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ ZA MIŠLJENJE PRIMIO INFORMACIJE

¹² COM(2023)0672.

¹³Europski plan za borbu protiv raka: Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, dostupna preko poveznice https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.

Predsjednik u svojstvu izvjestitelja za mišljenje izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

23.1.2024

PISMO ODBORA ZA INDUSTRIJU, ISTRAŽIVANJE I ENERGETIKU

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

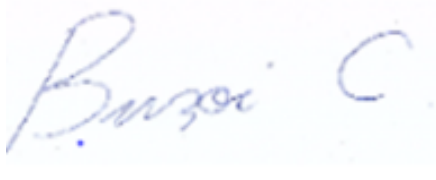
Predmet: Mišljenje u obliku pisma o smjernicama za proračun za 2025. – dio III.
(2023/2220(BUD))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za industriju, istraživanje i energetiku zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 28. studenog 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za industriju, istraživanje i energetiku predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 23. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Cristian-Silviu Buşoi
Predsjednik

Christian Ehler
Izvjestitelj

PRIJEDLOZI

1. podsjeća da proračun Unije za 2025. mora odražavati političke prioritete novog zakonodavnog saziva, koji bi se trebao usredotočiti na potpunu provedbu programa dogovorenih u okviru trenutnog VFO-u i na provedbu ambicioznih ciljeva klimatske neutralnosti i digitalnih ciljeva u okviru tih programa; odbacuje ideju da se novi izazovi ili neočekivano visoke kamate mogu financirati rezovima u postojećim vodećim programima kao što su Obzor Europa, program Digitalna Europa i Europski fond za obranu;
2. naglašava da je potrebna dovoljna količina dodatnih financijskih sredstava EU-a za ostvarenje ciljeva utvrđenih novim zakonodavstvom EU-a kako bi se poduprla energetska, okolišna i digitalna tranzicija, posebno Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP), koja će osigurati financijska sredstva za potporu Aktu o industriji s nultom neto stopom emisija i Aktu o kritičnim sirovinama, te za osiguravanje uspješne provedbe zakonodavnih paketa „Spremni za 55 %” iz europskog zelenog plana, u pogledu modela tržišta električne energije te tržišta plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika; ustraje u tome da bi se inicijativama EU-a, kao što su one u vezi s novim europskim Bauhausom, sigurnom poveziivošću, europskim aktom o čipovima i bankom za vodik, trebala dodijeliti dodatna proračunska sredstva kako bi se osigurao njihov kontinuitet i povećala razina ambicije; posebno ističe ciljeve dogovorene u okviru Direktive o energiji iz obnovljivih izvora i Direktive o energetske učinkovitosti zgrada, koje treba poduprijeti nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a, uključujući Instrument za povezivanje Europe, Mehanizam za oporavak i otpornost te Socijalni fond za klimatsku politiku;
3. ustraje u tome da se sredstvima iz proračuna Unije za 2025. moraju nastaviti rješavati posljedice ruske ratne agresije pružanjem izravne potpore i programa suradnje Ukrajini te, općenitije, jačanjem otvorene strateške autonomije, energetske neovisnosti i konkurentnosti s posebnim naglaskom na MSP-ovima, poduzećima srednje tržišne kapitalizacije i start-up poduzećima, digitalnoj tranziciji, kibernetičkoj sigurnosti i obrambenim kapacitetima;
4. podsjeća na potrebu za jačanjem otpornosti gospodarstva EU-a i konkurentnosti industrija Unije, kao i za time da buduće industrijske politike EU-a doprinose postizanju socijalnih i zelenih ciljeva; stoga smatra da bi se sredstva iz proračuna Unije za 2025. trebala u velikoj mjeri ulagati u industrijsku konkurentnost i stvaranje putova prema dekarbonizaciji industrijskih sektora, uz istodobno osiguravanje lanaca opskrbe EU-a za niz strateških sektora i tehnologija; smatra da su tehnološka autonomija, održiv rast i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta ključni za postizanje dugoročnih energetskih i klimatskih ciljeva Unije; sa zabrinutošću primjećuje utjecaj energetske krize na energetske intenzivne industrije i povezane sektore; u tom kontekstu poziva Komisiju da pruži preporuke za zahtjeve za državne potpore i njihovo brzo odobravanje; ponavlja poziv da se zadrže vidljiva, namjenska sredstva za programe za MSP-ove, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i start-up poduzeća kako bi se potvrdila predanost Europske unije podupiranju njihove uloge u promicanju inovacija, održivog i uključivog rasta, zapošljavanju i socijalnoj koheziji; naglašava da su na razini EU-a i na nacionalnoj razini potrebna zelena i socijalna ulaganja kako bi se postigla socijalno pravedna zelena tranzicija;
5. podsjeća da će proračun za program Obzor Europa za 2025. biti prvi godišnji proračun u okviru Drugog strateškog plana za Obzor Europa; naglašava da bi količina financijskih

sredstava za program Obzor trebala biti takva da se mogu ostvariti kratkoročni ciljevi za 2030. i da se istodobno može zadržati dostatna razina ulaganja u rana istraživanja kako bi se osiguralo da Europa ima bazu znanja koja joj je potrebna za izazove do 2040. i 2050.; žali zbog toga što postojeća razina financijskih sredstava za program Obzor Europa nije dovoljna za razvoj ideja i tehnologija potrebnih za zelenu i digitalnu tranziciju niti za ostvarenje ciljeva održivog rasta i otvorene strateške autonomije; poziva na povećanje proračuna za program Obzor Europa za 2025. kako bi se u okviru svakog potprograma moglo financirati barem 50 % svih „izvrsnih” prijedloga, kakvih se trenutačno zbog nedostatka sredstava odbija više od 70 %; podržava kontinuirana ulaganja u strateške inicijative programa Obzor Europa, kao što je novi europski Bauhaus; ustraje u tome da bi trebalo iskoristiti sva raspoloživa opozvana sredstva u skladu s člankom 15. stavkom 3. Financijske uredbe;

6. naglašava da problemi u vezi sa sigurnošću opskrbe energijom, visoke cijene energije i aktualna tranzicija EU-a prema klimatskoj neutralnosti znače da će pitanje energetske siromaštva biti ključno u nadolazećim mjesecima i godinama; naglašava da su za ublažavanje energetske siromaštva potrebna europska i nacionalna ulaganja;

7. poziva na odgovarajuće financiranje i zapošljavanje osoblja u svim agencijama i tijelima Unije u resorima industrije, istraživanja, energetike i kibernetičke sigurnosti kako bi se mogli nositi s povećanim radnim opterećenjem i novim regulatornim obvezama.

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

23.1.2024

PISMO ODBORA ZA PROMET I TURIZAM

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: **Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))**

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za promet i turizam zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 29. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za promet i turizam predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 23. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici¹, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

(potpisana) Karima Delli

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Karima Delli (predsjednica), Andris Ameriks (potpredsjednik), Magdalena Adamovicz, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Markus Ferber, Carlo Fidanza, Mario Furore, Isabel García Muñoz, Vlad Gheorghe, Roman Haider, Pär Holmgren, Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Bogusław Liberadzki, Elżbieta Łukacijewska, Peter Lundgren, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Ljudmila Novak, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Tomasz Piotr Poręba, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet, Dorien Rookmaker, Thomas Rudner, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov, Viola von Cramon-Taubadel (umjesto Anne Deparnay-Grunenberg u skladu s člankom 209. stavkom 7. Poslovnika), Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo.

PRIJEDLOZI

Odbor za promet i turizam poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. pozdravlja sporazum kojim se Ukrajina pridružuje programu Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) kojim se ukrajinskim promotorima projekata omogućuje da se prijave za financiranje EU-a za projekte od zajedničkog interesa u prometnom, energetskom i digitalnom području, čime se dodatno poboljšava povezanost Ukrajine sa susjedima EU-a i podupire integracija Ukrajine u jedinstveno tržište EU-a te promiču rast, radna mjesta i konkurentnost;
2. naglašava da je CEF za promet, kojim se osigurava postizanje međusobno povezanog, sigurnog, pametnog i održivog europskog prometnog sustava i infrastrukture, kao i svih novih prioriteta Unije, ključan alat za europsko gospodarstvo i jedinstveno tržište te stoga dostatna financijska omotnica mora biti prioritet; u tom pogledu pozdravlja povećanje iznosa za CEF za promet u proračunu za 2024. kako bi se ojačala prometna infrastruktura, no naglašava da se proračunska linija CEF-a za promet mora dodatno znatno povećati kako bi se nadoknadili rezovi iz prethodnih godina; primjećuje goleme potrebe za ulaganjima u dekarbonizaciju prometa i stalno povećanje cijena gradnje i sirovina, što opterećuje nove projekte u području prometa i infrastrukture; pozdravlja integraciju ukrajinskih prometnih projekata i pojačanu vojnu mobilnost; u tom pogledu naglašava ključni prioritet dovršenja mreže TEN-T i proširenja njezinih koridora prema Ukrajini, Moldovi i drugim partnerima u istočnom susjedstvu;
3. ponavlja da je, s obzirom na nezakonitu i neopravdanu rusku ratnu agresiju na Ukrajinu i drastično rastuće sigurnosne prijetnje Uniji, proračun za vojnu mobilnost potreban više nego ikad prije; u tom kontekstu pozdravlja povećanje za vojnu mobilnost, međutim, poziva Komisiju da predstavi održivo rješenje koje nadilazi instrumente za hitne slučajeve; poziva na vraćanje ukupnog proračuna za vojnu mobilnost na 6,5 milijardi EUR tijekom sedam godina, kako je prvotno predviđeno; poziva na povećanje kapaciteta infrastrukture i optimizaciju njezine upotrebe u civilne i vojne svrhe; naglašava da su potrebni dodatni naponi kako bi se utvrdila uska grla u fizičkoj prometnoj infrastrukturi u državama članicama te kako bi se smanjio jaz između mreže TEN-T i vojnih mreža EU-a, uključujući osiguravanjem sredstava u okviru instrumenta CEF-a za promet i vojnu mobilnost za potporu projektima dvojne namjene; poziva da se usredotoči na osiguravanje najučinkovitije upotrebe infrastrukture kada se vojne snage trebaju kretati; stoga poziva na odgovarajuću proračunsku omotnicu kojom bi se zadovoljile strateške potrebe, osigurala visoka otpornost infrastrukture i podržale tehnologije i pristup energiji, čime bi se vojnim snagama omogućilo da u vrlo kratkom roku mogu premjestiti znatne kapacitete te bi se doprinijelo dobro povezanoj mreži vojne mobilnosti s kraćim i sigurnijim vremenima reakcije;
4. poziva na djelovanje kako bi se osiguralo da financiranje europskih prometnih agencija i zajedničkih poduzeća bude usklađeno s njihovom razinom odgovornosti;
5. pohvaljuje rezultate postignute u okviru projekta istraživanja o upravljanju zračnim

prometom jedinstvenog europskog neba, tehnološkog stupa inicijative Komisije o jedinstvenom europskom nebu, čiji je cilj modernizacija upravljanja zračnim prometom i poziva na osiguravanje financijskih sredstava koja bi odgovarala njezinu ambicioznom programu;

6. prima na znanje da u Europi vojno zrakoplovstvo obuhvaća stotine vojnih područja i desetke vojnih aerodroma; ističe da je 30 % europskih vojnih letova u skladu s općim pravilima zračnog prometa, dok se ostatak odvija kao operativni zračni promet; podsjeća da se vojni letovi provode iz cijelog niza razloga, uključujući vježbe obuke, kako bi se osigurala nacionalna sigurnost (uključujući misije suvereniteta) i za upravljanje prekograničnim kriznim operacijama; zbog toga naglašava da je široka vojna uključenost u rješenja SESAR-a ključna kako bi se osiguralo da se učinkovite vojne misije i korištenje zračnog prostora mogu integrirati s drugim načinima korištenja zračnog prostora diljem Europe;
7. poziva na nadoknađivanje rezova u financiranju Zajedničkog poduzeća za čisto zrakoplovstvo (CAJU) jer ono ima ključnu ulogu u smanjenju emisija CO₂ po putniku iz zračnog prometa i osiguravanju dostatnog doprinosa klimatskoj neutralnosti do 2050.;
8. naglašava posebnu potrebu da se osigura odgovarajuća razina sredstava za Agenciju Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA) kako bi se zajamčila visoka razina sigurnog i održivog zračnog prometa diljem svijeta i kako bi se poštovali ciljevi dekarbonizacije uz istodobno suočavanje s, među ostalim, izazovom certificiranja inovativnih tehnologija i rješavanja kritičnih situacija; pohvaljuje smjernice EASA-e za zrakoplovni sektor tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19;
9. poziva na povećanje proračuna Europske agencije za pomorsku sigurnost (EMSA) kako bi se poduprla provedba nedavno donesene inicijative „FuelEU Maritime” i drugih odgovornosti koje mogu proizaći iz revizije mandata Agencije;
10. ustraje u tome da proračun Agencije Europske unije za željeznice (ERA) mora biti barem jednako visok kao proračun drugih agencija povezanih s prometom; naglašava da je važno osigurati da ERA ima dovoljno sredstava da djeluje kao učinkovito tijelo vlasti, posebno u pogledu provedbe četvrtog željezničkog paketa; podsjeća na ulogu ERA-e u postizanju trajnog prijelaza s cestovnog na željeznički promet zajedno sa Zajedničkim poduzećem Shift2Rail; nadalje, naglašava da se financiranje Zajedničkog poduzeća za europsku željeznicu mora znatno povećati, u skladu sa strateškim prioritetom Unije prelaska na željeznicu; poziva na pružanje dodatne potpore za dovršetak mreže TEN-T, kao i za provedbu Europskog sustava upravljanja željezničkim prometom (ERTMS) i prekograničnih dionica;
11. pozdravlja dogovor koji su 30. prosinca 2023. postigle države članice EU-a o ukidanju kontrola na unutarnjim zračnim i pomorskim granicama s Rumunjskom i Bugarskom; potiče Komisiju da analizira sve moguće opcije za obranu prava rumunjskih i bugarskih građana na slobodno kretanje i osiguravanja neometanog cestovnog prijevoza i mobilnosti između Rumunjske i Bugarske te ostatka Unije kako bi se osiguralo da jedinstveno tržište funkcionira za sve; poziva države članice da postignu dogovor o punoj primjeni schengenske pravne stečevine u Rumunjskoj i Bugarskoj te da ostvare napredak u raspravama kako bi se što prije ukinule kontrole na kopnenim

granicama;

12. traži namjenska financijska sredstva EU-a za podršku održivim oblicima turizma; poziva Komisiju da predloži mehanizam za upravljanje krizama kako bi se zajamčila odgovarajuća pripremljenost turističkog sektora za buduće krize; ponavlja svoj poziv na osnivanje Europske agencije za turizam odgovorne za pružanje tehničke i administrativne potpore mikropoduzećima te malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) kako bi bila sposobnija pristupati i koristiti financijska sredstva i instrumente EU-a;
13. podsjeća na manjak radne snage u prometnom sektoru u EU-u; u tom pogledu poziva da se zajamči dostatna potpora sigurnosti i dobrim radnim uvjetima radnika u prometnom sektoru te da se zajamči financiranje sigurnih i zaštićenih parkirališta za kamione diljem EU-a;
14. naglašava da bi u 2025. trebalo namijeniti dostatna financijska sredstva posebno ruralnim područjima diljem država članica EU-a kako bi se dovršile prometne veze koje nedostaju i poboljšala mobilnost ruralnog stanovništva, kao i razvoj ruralnog turizma i gospodarstva.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

8.1.2024

PISMO ODBORA ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 28. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Koordinatori Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj usvojili su ovo pismo 24. siječnja 2024. i odlučili pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor uzme u obzir sljedeće prijedloge:

1. ističe neizvjesnosti u pogledu gornjih granica proračuna za 2025. i moguće fleksibilnosti zbog predstojećih pregovora o preispitivanju VFO-a u sredini razdoblja, zbog čega je teško donijeti konkretne preporuke; naglašava da bi se nakon preispitivanja u najmanju ruku trebao zadržati ambiciozan višegodišnji proračun u naslovu 3. i, što je najvažnije, s obzirom na izazove s kojima se suočava poljoprivreda EU-a, zadržati ili povećati proračun ZPP-a;
2. ističe ključnu važnost ZPP-a u globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i postizanju veće autonomije EU-a kad je riječ o proizvodnji; podsjeća na ključnu ulogu ZPP-a u pružanju cjenovno pristupačne, sigurne i visokokvalitetne hrane, kao i u jamčenju prihoda poljoprivrednika u EU-u, zaštiti okoliša i očuvanju dobrih poljoprivrednih uvjeta; inzistira na važnosti kontinuiteta postojećih programa ZPP-a;
3. naglašava da prema realističnom scenariju srednje inflacije u nedavnoj studiji koju je zatražio Odbor za proračune¹ procijenjeni gubici uzrokovani inflacijom iznose 37 milijardi EUR, odnosno 10 % za razdoblje 2021. – 2027., za klaster „Poljoprivredna i pomorska politika” (od čega je 95 % obuhvaćeno EFJP-om i EPFRR-om); izražava zabrinutost i zbog negativnih učinaka povećanja cijena sirovina na poljoprivrednike; snažno se protivi, u okviru preispitivanja VFO-a u sredini razdoblja, svim prijedlozima za preraspodjelu prethodno dodijeljenih sredstava iz ZPP-a u druge klastere;

¹ [„The impacts of recent inflation developments on EU finance” \(Učinci nedavnih inflacijskih kretanja na financije EU-a\), 2023.](#)

4. pozdravlja odluku o povećanju pričuve za poljoprivredu kako bi se odgovorilo na krize u poljoprivrednom sektoru te istodobno izražava žaljenje zbog toga što je to učinjeno bez savjetovanja s Parlamentom u njegovu svojstvu proračunskog tijela; inzistira na ulozi Parlamenta u korištenju pričuve; poziva Komisiju da pri dodjeli tih sredstava slijedi objektivne i transparentne kriterije te da redovito izvješćuje o njihovoj upotrebi kako bi se ona nastavila poboljšavati; poziva Komisiju da zajamči dostatna sredstva ne dovodeći u pitanje izravna plaćanja poljoprivrednicima te da, prema potrebi, istraži mogućnost mobilizacije sredstava izvan ZPP-a;
5. poziva države članice da, kao ključan alat za razvoj ruralnih područja, povećaju razine potpore mladim poljoprivrednicima i da poboljšaju njihove uvjete pristupa zemljištu i kreditiranju;
6. naglašava važnost istraživanja i inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, kao i potrebu za povećanjem proračuna za istraživački program Obzor posvećen poljoprivredi.

Kao predsjednik odbora AGRI pozivam odbor BUDG da ovo mišljenje uzme u obzir u svojem izvješću.

S poštovanjem,

Norbert Lins

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu

24.1.2024

PISMO ODBORA ZA KULTURU I OBRAZOVANJE

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. Van Overtveldt,

u okviru navedenog predmeta, Odbor za kulturu i obrazovanje zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 28. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma. Odbor je pitanje razmotrio na svojoj sjednici od 24. siječnja 2024. te je na toj istoj sjednici usvojio mišljenje¹.

Odbor za kulturu i obrazovanje:

inzistira na pojednostavnjenju, administrativnoj učinkovitosti i sinergiji s drugim programima financiranja te na novim financijskim sredstvima kako bi se poboljšala ukupna stopa uspješnosti programa Erasmus+, Kreativna Europa, Europske snage solidarnosti i trećeg potprograma u okviru programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti;

naglašava da bi stipendije za obrazovnu mobilnost u okviru programa **Erasmus+** trebale pokrivati povećanje životnih troškova kako bi se osiguralo da je sudjelovanje pristupačno velikom broju korisnika i uključivo; poziva na financijsku stabilnost inicijative Europska sveučilišta i Akademije za stručno usavršavanje učitelja te dodjelu namjenskih sredstava europskom prostoru obrazovanja u budućnosti; poziva na veću sinergiju između europskog prostora obrazovanja, Akcijskog plana za digitalno obrazovanje i Programa vještina za Europu; upozorava na smanjenja sredstava za program: razočaravajući rezultati dobiveni u posljednjem krugu OECD-ova Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) mogu se preokrenuti samo ulaganjem u obrazovanje;

poziva na povećanje proračuna programa **Kreativna Europa** za 2025. kako bi se izbjegao štetan učinak koji bi pojačano financiranje na početku razdoblja u prvoj polovici financijskog ciklusa moglo imati na drugu polovicu; napominje da trenutačna dodjela financijskih

¹ Na konačnom glasanju nazočni su bili: Sabine Verheyen (predsjednica i izvjestiteljica za mišljenje), Michaela Šojdrová (potpredsjednica), Andrey Slabakov (potpredsjednik), Tomasz Frankowski, Theodoros Zagorakis, Ilana Cicurel, Laurence Farrang, Irena Joveva, Monica Semedo, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio, Niyazi Kizilyürek, Stelios Kouloglou, David Cormand, Marcel Kolaja, Diana Riba i Giner, Rob Rooker, Christine Anderson, Catherine Griset, Alessandro Panza, Andrea Bocskor, Vladimír Bilčík (umjesto Marie Walsh), Wolfram Pirchner (umjesto Milana Zvera), Ivan Štefanec (umjesto Petera Polláka) i Günther Sidl (umjesto Victora Negrescu a skladu s člankom 209. stavkom 7. Poslovnika).

sredstava ne može zadovoljiti veliku potražnju za projektima; naglašava važnost održavanja ravnoteže među različitim potprogramima: poziva na odgovarajuće financiranje glazbenog sektora i europskih prijestolnica kulture povećanjem vrijednosti nagrade Melina Mercouri (potprogram Kultura), kao i na potporu prekograničnoj distribuciji europskih filmova, kina i videoigara (potprogram Mediji) te kvalitetnom novinarstvu i medijskoj pismenosti (međusektorski potprogram);

poziva na osiguravanje odgovarajućih resursa tajništva budućeg Europskog odbora za medijske usluge, u skladu s budućim Europskim aktom o slobodi medija; ponavlja poziv na uspostavu stalnog fonda EU-a za uredničke i informativne medije koji je Parlament uputio davno;

naglašava potrebu za povećanim financiranjem **programa Europskih snaga solidarnosti**, koji bilježi golem porast prijava mladih osoba, s obzirom na to da paušalno povećanje proračuna ne bi bilo prikladno za ublažavanje stopa inflacije i da bi ograničilo sposobnost organizacija sudionica da poštuju najviše standarde i mjere uključivanja utvrđene u programu; s obzirom na mogućnosti koje taj program nudi mladima i na njegovo promicanje europskih vrijednosti, naglašava potrebu za osiguravanjem redovitog financiranja nositelja oznaka tijekom nekoliko godina, povećanjem financijske potpore i osiguravanjem veće fleksibilnosti među različitim tematskim područjima projekta kako bi se odgovorilo na sve veći broj zahtjeva za solidarnost uslijed učestalih kriza;

naglašava da bi trebalo predvidjeti razmjerni i povećan proračun jer je sudjelovanje građana u **programu Građani, jednakost, prava i vrijednosti** ključno za rješavanje problema socijalne polarizacije, slabog povjerenja u institucije, nazadovanja demokracije, slabljenja vladavine prava, smanjenja prostora za djelovanje civilnog društva i instrumentalizacije euroskepticizma;

potiče Komisiju da podrži sustav **europskih škola** kako bi se omogućili visoki obrazovni standardi i povećala razmjerna najbolje prakse s nacionalnim obrazovnim sustavima;

iako priznaje potrebu za preraspodjelom zbog obveznih povrata u okviru instrumenta NGEU, podsjeća na važnost programa Erasmus+, Europske snage solidarnosti, Kreativna Europa i Građani, jednakost, prava i vrijednosti te poziva da se poduzme sve što je moguće kako bi njihova sredstva dodijeljena za programe za razdoblje od sedam godina ostala nepromijenjena;

ističe važnost **pilot-projekata i pripremnih djelovanja**; naglašava da je potrebno osigurati dostatno financiranje prijedloga koje podnosi Odbor za kulturu i obrazovanje.

S poštovanjem,

Sabine Verheyen

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

Predsjednica u svojstvu izvjestiteljice izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

23.1.2024

PISMO ODBORA ZA USTAVNA PITANJA

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o općim smjernicama za pripremu proračuna za 2025., dio III. –
Komisija (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za ustavna pitanja zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 7. prosinca 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za ustavna pitanja predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 23. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici¹, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Salvatore De Meo

¹ Na konačnom glasanju nazočni su bili: Salvatore De Meo (predsjednik i izvjestitelj za mišljenje), Gabriele Bischoff (prva potpredsjednica), Charles Goerens (drugi potpredsjednik), Giuliano Pisapia (treći potpredsjednik), Loránt Vincze (četvrti potpredsjednik), Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Gilles Boyer, Ana Collado Jiménez, Jonás Fernández (umjesto Domèneca Ruiza Devese, u skladu s člankom 209. stavkom 7. Poslovnika), Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Othmar Karas, Gilles Lebreton, Niklas Nienä, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon i Rainer Wieland.

PRIJEDLOZI

Odbor za ustavna pitanja poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. ističe da bi, s obzirom na to da je 2025. godina nakon europskih izbora, učinkovita komunikacija i dijalog s građanima trebali biti među glavnim prioritetima proračuna jer je poticanje osviještenosti o donošenju odluka u EU-u i politikama Unije ključno za funkcioniranje europske demokracije, uz potporu zakonodavnom radu parlamentarnih odbora;
2. ističe da bi se, u očekivanju zaključaka Europskog vijeća, uključujući moguće sazivanje konvencije, u proračunu za 2025. trebala osigurati potrebna sredstva za provedbu postupka izmjena Ugovorâ te poduprijeti informativne kampanje, kao i dijalog s europskim građanima nakon Konferencije o budućnosti Europe; ističe da je reforma Ugovorâ povezana s produblјivanjem političke integracije Unije s obzirom na moguća buduća proširenja i ističe da se izazov budućeg proširenja EU-a ne može svladati bez povećanja proračuna EU-a, i to dodatnim vlastitim sredstvima; poziva na početak rasprava o relevantnim financijskim reformama 2025., usporedno s pristupnim pregovorima koji su u tijeku;
3. zahtijeva da se osiguraju potrebna sredstva za kontinuirano i strukturno suzbijanje dezinformacija i lažnih vijesti te za borbu protiv vanjskog upletanja unutar EU-a; podsjeća da je potrebno osigurati odgovarajuće financiranje struktura unutar institucija EU-a koje su odgovorne za komunikaciju s građanima i suzbijanje dezinformacija, kao što su predstavništva Komisije te uredi za vezu i drugi uredi Europskog parlamenta, kako bi im se omogućilo da učinkovito ispunjavaju svoje zadaće;
4. podsjeća na potrebu za odgovarajućim financiranjem programâ, aktivnosti i inicijativa Unije, posebno europske građanske inicijative, kao i drugih participativnih instrumenata i programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti, kojima se olakšavaju procesi participativne demokracije u EU-u, gradi povjerenje građana i poboljšava njihovo razumijevanje politika Unije; poziva na to da se na raspolaganje stave sredstva za povećanje sudjelovanja građana, posebno mladih; podsjeća na potrebu za promicanjem proračunske linije za demonstracijske i dobrovoljne osnovnoškolske i srednjoškolske kurikule usmjerene na obrazovanje o europskom i globalnom građanstvu;
5. poziva na dodjelu odgovarajućih sredstava kako bi se osigurala transparentnost u aktivnostima interesnih skupina i lobija; u tom pogledu traži da se Savjetodavni odbor Parlamenta o ponašanju zastupnika te zajedničko tajništvo registra transparentnosti osnaže tako da im se pruže odgovarajuće osoblje i financijska sredstva za ispunjavanje njihovih zadaća; također predlaže da se, za slučaj njegova osnivanja, osiguraju dostatna sredstva za uspostavu i funkcioniranje međuinstitucijskog tijela za etička pitanja, razmjerno njegovu mandatu i zadaćama;
6. preporučuje da se Tijelu za europske političke stranke i europske političke zaklade osiguraju odgovarajući resursi, osobito za kadrovske potrebe, s obzirom na znatno proširenje njegovih zadaća predviđeno u Prijedlogu Komisije o preinaci Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014, kao i na važnost europskih izbora 2024. i dodatno radno

opterećenje za Tijelo;

7. ističe potrebu za izdvajanjem odgovarajućih sredstava za mjere EU-a za jačanje vladavine prava, posebno za povećanje sredstava Agencije Europske unije za temeljna prava, s obzirom na proširenje njezinih zadaća predviđeno revidiranim mandatom na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2022/555 od 5. travnja 2022.;
8. podsjeća na posebnu važnost većeg sudjelovanja lokalnih tijela, gradova i sela Unije, izvan glavnih gradova država članica, u demokratskom životu Unije, kao i podupiranja provedbe projekta „Gradimo Europu s lokalnim dionicima”¹, mreže lokalno izabраниh političara i političarki, s ciljem komuniciranja o Europskoj uniji putem prvog takvog saveza između europskih i lokalnih struktura vlasti;
9. poziva Vijeće i Komisiju da u potpunosti provedu Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije; naglašava da se sredstva ne mogu isplatiti ako države članice ne poštuju sve relevantne zahtjeve koje je postavio Sud Europske unije;
10. ponavlja da se već dugo zalaže za pune ovlasti suodlučivanja, za pravo Europskog parlamenta na zakonodavnu inicijativu i za ukidanje veta pri donošenju višegodišnjeg financijskog okvira.

¹ https://building-europe-with-local-councillors.europa.eu/index_hr

24.1.2024

PISMO ODBORA ZA PRAVA ŽENA I RODNU RAVNOPRAVNOST

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče

u okviru navedenog postupka, Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 29. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 24. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici¹, Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Robert Biedroń

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Livia Járóka, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Veronica Rossi

PRIJEDLOZI

- A. budući da su rodna ravnopravnost i uklanjanje nejednakosti neke od temeljnih vrijednosti Europske unije i da je Unija, kako je navedeno u članku 8. UFEU-a, posvećena promicanju rodne ravnopravnosti i rodno osviještene politike u svim svojim aktivnostima;
- B. budući da je Europski parlament u više navrata pozivao Komisiju da promiče i provodi rodno osviještenu politiku, izradu rodno osjetljivog proračuna i procjene utjecaja na rodnu ravnopravnost u svim područjima politika Unije;
- C. budući da na rodnu ravnopravnost u Uniji posebno utječu brojne krize s kojima se Unija suočava, a kojima su nerazmjerno pogođene žene, kao što su rat i upotreba seksualnog nasilja kao ratnog oružja, porast rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u kućanstvu, ograničavanja spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, nazadovanja u pogledu prava žena te je i dalje prisutna razlika u plaćama između muškaraca i žena;
- D. budući da proračuni nikad nisu rodno neutralni te ih stoga treba utvrđivati s jasnim ciljem postizanja rodne ravnopravnosti, nediskriminiranja i ciljem da se njime dopre do svih pojedinaca i njihovih konkretnih potreba, uključujući do žena i djevojčica u svoj njihovoj raznolikosti, te promiče ekonomsko osnaživanje žena putem vidljive predanosti integraciji rodno osviještene politike;
- E. budući da države članice i EU moraju iskorijeniti diskriminaciju i učinkovito se boriti protiv nje i s obzirom na to da sve veći postotak proračuna EU-a, uključujući strukturne fondove EU-a i ulaganja u viskokvalitetne i raspoložive javne usluge skrbi, mora biti osmišljen na način da se njime stvore nove, jednake mogućnosti na tržištu rada EU-a, uključujući mala i srednja poduzeća kojima upravljaju žene, dok se istodobno nastoji ostvariti društveni model jednakog doprinosa žena i muškaraca obiteljskom dohotku i pružanju skrbi;
1. ističe potrebu za uključivanjem i ocjenjivanjem rodne perspektive u proračunskom ciklusu i u svim fazama svih programa te žali što taj cilj još nije postignut, unatoč opetovanim zahtjevima Europskog parlamenta; poziva na sustavno i obvezno prikupljanje, izvješćivanje i evaluaciju usporedivih, po spolu razvrstanih podataka, radi provedbe obveznih procjena utjecaja na rodnu ravnopravnost u svim područjima politike Unije, i osobito iscrpne raščlambe rezultata u okviru metodologije u pogledu rodne ravnopravnosti;
 2. ističe da bi perspektivu rodne ravnopravnosti i povezane ciljeve trebalo integrirati u sva područja politike i programe EU-a; stoga ponovo poziva na rodno osjetljivu izradu proračuna u svim fazama proračunskoga postupka i utvrđivanje relevantnih proračunskih linija kako bi se omogućilo učinkovito praćenje doprinosa proračuna EU-a rodnoj ravnopravnosti i rodno osjetljiv pregled svih programa i potrošnje;
 3. ističe potrebu za daljnjim razvojem metodologije za praćenje rodne ravnopravnosti Europske komisije kojom bi se trebale utvrditi mjere koje imaju utjecaj s obzirom na rod u određenim programima EU-a, ali i pratiti ukupni iznos financijskih sredstava namijenjenih rodnoj ravnopravnosti u proračunu EU-a;

4. ponavlja da je potrebno ojačati Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) potrebnim osobljem i proračunom kako bi mu se omogućilo obavljanje njegovih dužnosti i nošenje s naglim porastom zahtjeva za tehničku pomoć u pogledu rodno osviještene politike; podsjeća da Europski institut za ravnopravnost spolova ima ključnu ulogu u dijeljenju vrijednog znanja o stanju rodne ravnopravnosti i prava žena u EU-u i stručnog znanja o dotičnoj politici, integraciji rodne perspektive i rodno osjetljivoj analizi; prepoznaje vrijednost godišnjeg izvješća Europskog instituta za ravnopravnost spolova kojim se državama članicama omogućuje da zađu dublje u temeljne aspekte koji ometaju rodnu ravnopravnost; napominje da se Europski institut za ravnopravnost spolova suočava sa sve većim brojem zahtjeva za svojim uslugama te naglašava da nedostatak osoblja i nedovoljno financiranje nisu u skladu s ciljevima i vrijednostima Unije; dodatno naglašava da bi ispravljanje zabrinjavajućih trendova koje je istaknuo Europski institut za ravnopravnost spolova pomoglo europskom gospodarstvu da postane konkurentnije, učinkovitije i otpornije; naglašava važnost korištenja postojećih alata koje je razvio Europski institut za ravnopravnost spolova, kao što su alati za izradu rodno osjetljivog proračuna u svim fazama evaluacije, provedbe i praćenja u europskim strukturnim i investicijskim fondovima;
5. izražava žaljenje zbog nedostatka posebnih proračunskih linija za mjere namijenjene rodnoj ravnopravnosti i naglašava važnost povećanja financiranja za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja i borbe protiv njega u okviru potprograma Daphne kao i rodne ravnopravnosti i rodno osviještene politike u okviru programa CERV; posebno poziva na povećanje financiranja za žene koje bježe od rata u Ukrajini koje su u značajnom riziku od nasilja; podsjeća na važnost posebnih proračunskih linija povezanih s rodnim pitanjima i jasnih podataka o dodjeli financiranja; ponavlja da bi to trebala biti praksa za sve programe koji uključuju ciljeve povezane s rodnom ravnopravnošću kao što je Europski socijalni fond + i poziva da se posebna pozornost obrati na kibernetičko nasilje nad ženama u tom i drugim povezanim horizontalnim programima;
6. ističe zabrinjavajuće i sve veće nazadovanje u pogledu rodne ravnopravnosti, vladavine prava i prava žena te važnost instrumenata EU-a kako bi se podigla razina svijesti i borilo protiv tog stanja; žali što Komisija u svoj prijedlog proračuna nije uključila poseban program za rodnu ravnopravnost; ponovno ističe svoju zabrinutost zbog međusobne povezanosti napada na vladavinu prava, demokraciju i ljudska prava i nazadovanja u području rodne ravnopravnosti i prava žena;
7. poziva Komisiju da poveća izdvajanja iz proračuna za organizacije civilnog društva u okviru postojećih programa, osobito onih koji se bave spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, među ostalim pružanjem i olakšavanjem pristupa sigurnom i zakonitom pobačaju te onima koje rade na borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i pružanju usluga potpore za žrtve; ponavlja svoj poziv Komisiji da ojača vladavinu prava i zajamči da sredstva EU-a nisu na raspolaganju nijednom subjektu koji je umiješan u kršenje ljudskih prava, posebno prava manjina, i sva kršenja vladavine prava koja utječu na ženske slobode i temeljna prava te spolno i reproduktivno zdravlje i prava;
8. naglašava da pitanja povezana s rodnom ravnopravnosti uglavnom nisu obuhvaćena okvirom zelene tranzicije ni stupovima digitalne transformacije Mehanizma za oporavak i otpornost, čime je propuštena prilika za učinkovitu integraciju rodne ravnopravnosti u klimatske i okolišne ciljeve.

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	4.3.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 28 - : 2 0 : 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Rasmus Andresen, Pietro Bartolo, Katalin Cseh, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Vlad Gheorghe, Andrzej Halicki, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Hervé Juvin, Fabienne Keller, Moritz Körner, Joachim Kuhs, Janusz Lewandowski, Margarida Marques, Victor Negrescu, Bogdan Rzońca
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Ana Collado Jiménez, Jonás Fernández, Jens Geier, Charles Goerens, Francisco Guerreiro, Eva Maria Poptcheva, Petri Sarvamaa
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Asim Ademov, Maria da Graça Carvalho, Enikő Győri, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Mounir Satouri, François Thiollet

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

28	+
PPE	Asim Ademov, Maria da Graça Carvalho, Ana Collado Jiménez, José Manuel Fernandes, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Janusz Lewandowski, Petri Sarvamaa
Renew	Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Charles Goerens, Fabienne Keller, Moritz Körner, Eva Maria Poptcheva
S&D	Pietro Bartolo, Jonás Fernández, Eider Gardiazabal Rubial, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Victor Negrescu, Matjaž Nemeč
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Francisco Guerreiro, Mounir Satouri, François Thiollet

2	-
ID	Joachim Kuhs
NI	Hervé Juvin

2	0
ECR	Bogdan Rzońca
NI	Enikő Győri

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani